

VASÁRNAP

SZABADSÁG

MAGAZINE SECTION

XXXI. ÉVFOLYAM. — NO. 20. SZÁM.

CLEVELAND, O. 1923, MÁJUS 18

PLAY BALL!

2 oldal:—As akarat diadala.
A csodák haldoklása.
Néhány szóban.
3 oldal:—A fűcetek, írta: Lőrinczy
György.
4 oldal:—A béger, írta: Földi Mihály.
5 oldal:—Ki akar heti \$500 keresni?
6 oldal:—A két ösvény, írta: Szini
Gyula.
7 oldal:—Pola Negri és Charles Chap-
lin szerelme.
8) oldal:—Csináljon Peti
9) " kalandját.
10 oldal:—Vallomás, írta: Szentgyörgyi
Ferenc.

11 oldal:—Oszerek nászutasán.
12 oldal:—A Sandi Hook-i világító-
torony.
13 oldal:—Margit látogatóban, írta Lo-
sonczy Zoltán.
14 oldal:—Magyar kutató kontogatta
a sivatag titkait, írta: Falus
Ödön.
15 oldal:—As álom titka. — A himlő
oltás apostolai. — A "gyógyi-
tó" bosszú története. — As
ember vére. — A modern be-
tegnég.
16 oldal:—Költemény. Fordította: Szabó
Lőrinc.

VASARNAP
MAGAZINE SECTION

A "SZABADSÁG" sajtóiprodalmi melléklete.
Editor: COL. ANDREW CSEBNA, szerkesztő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: 700-710 Huron Road
Edited and published:
1923. MÁJUS 18.

A CSODÁK HALDOKLÁSA...

AZ AKARAT DIADALA

EGY IGAZI FÉRFIRŐL szóljon ez a néhány sor írás, egy igazi férfiről, akinek ez a szép jelző nem azért jár ki, mert atléta testének friss ragyogása most ideálja megint minden iskolásfiúnak és sportembernek, de, mert a férfiúi energia olyan nagyszerű példáját mutatta, ami méltó arra, hogy nevét a hir megint szárnyára vegye, alakját példaképül állítsa oda azok elé, akik e trespert kor méltó gyermekei és lemondást, hithagyást hangoztatnak bágyadt kémozdulatokkal.

Ez a férfi: Jess Willard.
Ne mondja senki, hogy a név megett pusztán csak a nagy üzlet vágya, az emberi hiúság hártalansága huzódik meg.

Ne mondja senki, megvetéssel talán: egy boxoló!

Igaz, Jess Willardot erősen sarkantyuzta az emberi hiúság, mikor kiállt az új new yorki baseball pálya stadionjának közepére, hogy összemérje erejét a nála sokkal fiatalabb Floyd Johnsonnal. De, kérdjük: ki tud nagy emberi cselekedetet felmutatni, amelynek koordinatái között ne szerepeljen ez a hiúság? A győzni vágyás? Az előrejutás örök emberi motívuma?

Jess Willard negyvenkét esztendő. Az átlagos emberi élet delelőjén tehát tuljutott. És volt annyi elhatározás benne, annyi makaes energia, hogy nekifeküdt megint a trenirozásnak, dolgozott megint izzadva, megfeszített izmokkal, mint hajdan, ifjúságának pompás napjaiban, igyekezett, diétát tartott — győzni akart.

És győzött.

Nem Jess Willard győzött ott a new yorki gyerekek tejalapjára rendezett jótékony boxmérkőzésen. Az emberi energia győzött, ahely csodákra képes.

Ezt kell meglátni Jess Willard győzelmében, nem a pénzvágyat, nem a kicsinyes hiúságot.

A férfit kell látni, aki mindenre képes, ha — akar!

Azt a férfit kell meglátni, a ki bátran odaállhat a görnyedtek, a lemondók, a disputálók, a kishitűek elé és ezt mondhatja: én megcsináltam. Meg tudjátok-e utánam csinálni ti is?

Aki csak egy kicsit ismerős azokkal az óriási nehézségekkel, amikkel egy atlétának fiatal korában meg kell küzdenie, hogy "on the top" maradjon, az méltányolni fogja teljes mértékben Jess Willard győzelmét. Akinek csak kis sejtése is van afelől, mi az: negyvenkét esztendő korában odaállni egy éppen ugy kidolgozott, a fiatalság minden előnyével rendelkező ellenfél elé és megverni azt, az méltányolni fogja ezeket a megállapításainkat.

Jess Willard nem az ifjúságot képviseli. Jess Willard a férfikort képviseli, amely szeret terdet-fejet hajtani e fiatalság előtt: ugysem bírom vele a versenyt érzéssel az öntudata alatt.

Igen, megmerjük kockáztatni ezt a kijelentést: nemzetnevelési szempontból is óriási jelentősége van Jess Willard győzelmének, mer példát mutatott azoknak, akik mindent tudnak — ha akarnak!

A MA EMBERE, nem tud már csodálkozni. A huszadik század gyermeke abban a korszakban nő fel, amely kimondta a halálos ítéletet a "csodák" felett. — Mennyivel szebb, romantikusabb és bájosabb volt a mult század gyermekeinek élete, akik még részesültek abban a gyönyörűségben, hogy "csodálkozhattak" a telefonon, a villamos vasuton, az automobilon, a repülőgépen és sok minden egyében, amik mellett ma már a szenzáció legkisebb jele nélkül, közömbösen halad el a mindennapi élet embere.

A ma gyermeke nem csodálkozik már azon, hogy Harding elnök New Yorkban, vagy Washingtonban súlyos politikai beszédet mond és szónoklatát sok millió em-

ber hallgathatja egyidőben, az Atlanti Oceántól egész a Csendes Oceanig. Washingtonban beszél az elnök és a levegőnek villamossággal felített hullámai elviszik a szavát millió és millió amerikai polgár otthonába.

A ma gyermeke nem csodálkozik már a "rádio"-n. Annyira nem, hogy önmaga készíti el a végtelenül primitív készüléket, melynek segítségével felfogja a levegőnek ezer mértföldes távolságból érkező üzenetét.

Szédületes utat futottak be azok az emberek, melyek a nagy nyilvánosságot szolgálják. A tegnap embere csodálkozva állt meg a rotációs gép előtt, mely percek alatt az újságok ezreit ontotta. A tegnap em-

bere csodálkozott még azon, hogy a ma eseményeit holnap már olvashatta az újságban. Ma már a legtermészetesebbnek tartja minden amerikai ember, hogy Clevelandban egy-két órán belül értesüljön arról, ami San Franciscoban történt. Senki sem szán egyetlen percet is arra, hogy elgondolkozzék afelett, mily nagyszerű eredménye az emberi tudásnak az, hogy az ország minden részében folyton dúló baseball harcok eredményeit, a küzdelem eldöntésének pillanatában mindenütt, egész Amerikában, egyidőben, tudják. — hogy a Kentucky-i Derbyt délután 4 óra 15 perckor futják és 4 óra 16 perckor a boldog nyerők 48 állam zug-fogadóirodáiban "cash"-elik a tikketteket.

És a "csodák" haldokolnak tovább. Senki sem tudja, mi mindent hoz meg a radio, mi mindenre használja fel az emberiség a levegőt, mi mindenre fogja végeredményében az emberi tudás kibaszni a napsugarakat: de csodálkozni nem fogunk többé. A tudomány rideg szavai megmagyaráznak mindent és mi, mint a legtermészetesebbet vesszük tudomásul az újabb eredményt.

Komoly orvosok, az orvosi világ büszkeségei török a fejüket a legnagyobb problémán: az emberi élet meghosszabbításának kérdésén. A közelmúlt napokban száguldotta be a világsajtót az a hir, hogy egy orvos "feltámasztotta" a halottakat. Másnap életre keltett egy amerikai orvos egy halvaszületett csecsemőt. És ezeken a hireken senkiesem csodálkozott. Az orvosok kézlegyintéssel intézték el az eseteket: "régis dolog" — mondták: mindenki kísérletezett már vele.

Mi minden forr, mi minden készül a tudósok titokzatos műhelyében? Ezren és ezren dolgoznak nagy problémák megoldásán, ezren és ezren szentelik minden pillanatukat, minden erejüket, tehetségüket, tudásukat, az emberiség legnagyobb érdekeinek szolgálatában. Mert a tudás nem ösmer lehetlenségeket, nem ösmer határokat és könyörtelenül folytatja azt a munkát, mely megfosztott bennünket a csodálkozás nagyszerű érzésétől.

De a valóság bőségesen kárpótol mindenért.

A tudomány feszegeti bezárt ajtókat megét és bekövetkezik az az időpont, amikor nem csak a csodák ravatala előtt áll az emberiség, hanem sirba teszi azokat a titkokat is, melyeknek megoldása a boldogulás igaz ösvényére vezeti az emberiséget.

A PACIFIZMUS A VASARNAP számára
Írta: ALEXANDER BERNAT

A PACIFIZMUS egyike a legnemesebb eszméknek, miket az emberi szellem idáig termelt. Véget vetni mindenkorra, vagy legalább igen hosszú időre a háboru borzalmainak, nemcsak most bő vágya az embereknek, de békeidőkben is, mikor a háboru pusztításait az emberek félig-meddig elfelejtették, — mert az emberek a rosszat gyorsan felejtik — hosszú törekvés volt az emberi szellemnek. Kant a napoleoni háboruk előtt írta meg az örök békéről szóló művét, mely ma is bibliája a pacifizmusnak. Azóta mindig nagy tábora volt a pacifizmusnak, mely szinte vallásává lett a körülötte serögő híveknek. Minden esztendőben összegyűlnek a pacifisták, hogy a gondolatot kiélejték és a hívők számát szaporítsák; most is nemrég tartottak nagy seregszemlét. Biznak a jövőben, látják, mily nehéz a helyzetük, de biznak jövőjükbe. Pérek mindig lesznek a nemzetek közt, de nem kell-e ezeket békesen elintézni? A háboru ily pérek legrosszabb elintézési módja, mert győzők és legyőzöttek egyaránt szenvednek a háboru alatt és a háboru után. A nemzetek vagy győzők vagy részét elpusztítja a háborura való előkészületek és ami megmarad, annak jórésze áldozatul esik a háborunak. Most Európa szörnyen elszegényedett, mind az országok, még a semlegesek is. Mégis, mégis...

Nem merek pacifista lenni. Németországban most egy film nagyon népszerű, Pridericus rex, Nagy Frigyes király története, melynek eddig első felét jártatták. Nagy Frigyes ifjúsága történetét tróralépték. Mikor apja meghal, aki nagyon elhívta fiát, sőt katonai inszubordináció miatt agyon is akarta lövetni, apa és fia kibékülnek. Fiam, mondta az öreg király, vesd el percében, hadsereget leváltottam neked, hogy ne kelljen "kussolnod" a népek tusájában. A darabban látjuk a hadsereget. Mikor az öreg király haldokolt, mondta ezeket, nekem, aki nem német, hideg borzongás futott végig a hátamon. Igaz, hogy a háboru szörnyű dolog, de még szörnyőbb dolog a nemzet megbeestelenítése. Ha a nemzetet megalkalmazzák, akkor mindgyökünk pótolhatatlan veszteséget szenved. Ha a pénzümet elveszik, az semmi, szerzekhet újat; de ha megbeestelenítetnek, azt nem tehetem jóvá. Ha egy nemzetnek megszüntetik hadsereget, azután a védtelent taposják, az rosszabb az éhségnél, szegénységénél, mindennél. Most, hogy a franciák taposják Németországot, a pacifizmusnak itt mindenkorra vége. Azt még a tízedik német generáció sem fogja elfelejteni.

A pacifizmus nagy és szent eszme, de csak akkor valósítható meg, csak akkor lehet ereje a nép életében, ha az emberek megváltoznak. Ha nem akad kormány, mely a nemzetközi jogot tullessi magát. Ha a nemzet nem akar uralkodni mások felett. Ha nem akarja erejét éreztetni másokkal. Ha nem területi megnagyobobodásban kereti dicősséget. Ha mindgyök nemzet ilyen! Mi lesz itt Európában a kis nemzetekkel? Mi lesz Hollandiával, mely Németország és Franciaország szomszédja? Mi lesz, mi lesz, mi lesz? Mi lesz Magyarországgal, melynek csak csöppnyi hadserege van és az sinez főszerelvé? Csehország azt mondta, neki tengerre van szüksége a Dunahajózás céljaira. Hát ha eszébe jut, hogy neki Budapestre van szüksége nagyszerű fekvése miatt? Ki fog bennünket megvédeni. És nincs igazi hadseregünk! Európa a hatalmi téboly ligájában fetreg és vergődik. Most tartanak a pacifisták üléseket? Hát tartsanak. Az eszmét nem szabad megmunkálatlanul hagyni. De igazságot kell tenni a nemzetek közt. Ha észbe nem kapnak a győzők, a hadsereges nemzetek, akkor igazán azt kell mondani: Finis Europae, vége Európának. De van-e rá kilátás, hogy magukba térnek? A legsötétebb vakság korszakát éljük.

Néhány szóban...

Ausztráliának első nagy városa, mely most érte el az egymillió lakosát: Sidney.

A legkülönbözőbb módon keresik meg az amerikai ifjak azt a pénzt, mely elengedhetetlen egyetemi tanulmányaik folytatásához. Ujabbban sok diák foglalkozik zongora-hangolással, gyermekek felügyelésével, gyümölcs árulással, házfestéssel, sírásással és bőven akad köztük tejeskocsi.

Rómában szigorú rendeletet bocsájtott ki a rendőrség, amelyben megtiltja, hogy a színházakban piszzenjenek.

Az Egyesült Államokban összesen 340,917 benzűlött indiai él. Ezek az indiaiak 371 különböző törzsekhez tartoznak.

A "Vasárnap"

ÁLMOSAN az éjjel a ban ugyan megien ritkasá fiatal leány ma hiába álmodné életéről? Idege mosra, s a füze javitgatott, mert már nagy Szép és okos vargott a tanar rajz tananyagá lina-féle össze számolnia a ké bosszusan gond ak! Hogy kifá semmi se, mind Hát az? Hög Igen, főképpen

Miért? Kender Lidia gerülten ismét konstatalta, tenni, teljesen Miért kell nek röpke esztendő kell két szem vagy kioltania kétségbeesette nie, mint halay finom arcosk vaszi rózsák Miért? Miért a nyomorult zsufoolt perro rongania, kö gécek és szem rouék szomsz és minduntal rdva félrefor hogy kikerülj do pillantások kel a lelke bus sát fürkészik talán-egyebet nek? Azt, h elég keserü-e hogy az édes zsaival is jék?

Lidike gép pa megszoká lott le az ism lábacsakája ta tette, hogy ve fordult és az szerre szörny Ijedtében me — Ott f

Igen, a kéktáblás fiú moson. A du gával öket. a csitrik, ak várják a ta gyet? És m igazgató, ak szik. El se nek, ravasz mos kaland maga előtt: gunyolják és miket talán külete. Egy sága Kender nek érezte m és a Duna töje. Sírás jacsakján. s szerien vissz ha még ott v tek természetes hiült helye v gott tovább, állók felé, S a leány r

Az aszt lint rendörk

LÁSA...

egyidőben, az Atlanti Csendes Óceánig. Wash- az elnök és a levegőnek litett hullámai elviszik a millió amerikai polgár ott-

e nem esodálkozik már a yira nem, hogy önmaga lenül primitív készüléket,ével felfogja a levegőnek távolságból érkező üzene-

futottak be azok az esz- nagy nyilvánosságot szol- p embere esodálkozva állt p előtt, mely percek alatt ontotta. A tegnap em- esodálkozott még azon, ma eseményeit holnap lvashatta az ujságban. ar a legtermészetesebbnek minden amerikai ember, Clevelandban egy-két órán ertesüljön arról, ami San scoban történt. Senki an egyetlen percet is ar- gy elgondolkozzék afelett, agyszerű eredménye az tudásnak az, hogy az or- minden részében folyton aseball harcok eredmé- a küzdelem eldöntésének tában mindenütt, egész tában, egyidőben, tudják, y a Kentucky-i Derbyt a 4 óra 15 perckor futják a 16 perckor a boldog 48 állam zug-fogadó-iro- "cash"-elik a tickette-

"esodák" haldokolnak Senki sem tudja, mi t hoz meg a rádió, mi re használja fel az embe- levegőt, mi mindenre végeredményében az em- lás kihasználni a napsu- de esodálkozni nem fo- bbé. A tudomány rideg megmagyaráznak min- mi, mint a legtermésze- vesszük tudomásul az eredményt.

oly orvosok, az orvosi vi- zkeségei törnek a fejüket gyobb problémán: az emet meghosszabbításának n. A közelmúlt napok- guldotta be a világsajtót, hogy egy orvos "feltá- ta" a halottakat. Más- tre keltett egy amerikai gy halvaszületett esecse- és ezeken a híreken sen- sodálkozott. Az orvosok intéssel intézték el az "régidolog." — mon- mindenki kísérletezett

minden forr, mi minden tudósok titokzatos mü- ? Ezren és ezren dol- émák megoldásán, ezren minden pillanatukat, tehetségüket, tudásukat, gyobb érdekeinek szol- tudás nem ösmer lebe- ösmer határokat és kö- tja azt a munkát, mely ket a esodálkozás nagy-

éségeken kárpótól min- eszegeti bezárt ajtók tö- ezik az az időpont, ami- sodák ravatala előtt áll em sirba teszi azokat a nek mgoldása a boldo- re vezeti az emberiséget.

A FÜZETEK

A "Vasárnap" számára írta: Lörinczy György

ÁLMOSAN és fáradtan kelt föl, mert az éjjel alig aludt valamit. Mostaná- ban ugyan már az álmatlan éjszaka sem megyen ritkaságszámba. Miről álmodják a fiatal leány ma? Mikor csinos kalapról is hiába álmodnék, hogyan álmodhatna szép életéről? Idegesen kapaszkodott föl a villa- mosra, s a füzeteket, amiket késő éjszakáig javitgatott, a villamos szerkezetre tette, mert már nagyon húzta a lankadó karját. Szép és okos fejecskéjében összevissza ka- vargott a tananyag, a történelem és a föld- raja tananyaga: Chile geológiája és a Cati- lina-féle összeesküvés, amiről ma be kell számolnia a kis csitri lányok előtt. Kissé bosszusan gondolt rájuk. Milyen kívánesi- ak! Hogy kifagatják! Sohase elég nekik semmi se, mindig többet kívánnak. Hát ez? Hát az? Hogyan is volt hát? És miért? Igen, főképpen, hogy miért?

Miért? Lidike, vagyis ő nagysága Kender Lidia, a leányiskola tanárnője in- gerülten ismételte a kérdést és hallgatag konstata, hogy azt mindenre föl lehet tenni, teljesen megfejteni azonban sohasem. Miért kell neki virágzó ifjúsága ezt a pár röpké esztendejét így elpocsékolnia? Miért kell kék szeme álmatag tüzét elrejtienie vagy kioltania és a tükörből napról-napra kétségbeesettebben les- nie, mint halaványulnak finom arcoeskáján a ta- vaszi rózsák? Miért? Miért? Miért kell neki a nyomorult villamos zsufolt perronján szor- rongania, kötekedő vi- gécek és szemtelen öreg rouék szomszédságában és minduntalan undor- dva félrefordulnia, — hogy kikerülje a tola- kó pillantásokat, amik- kel a lelke bus háborgá- sát fürkészik? Vagy... talán egyebet is fürkés- nek? Azt, hogy vajjon elég keserű-e már arra, hogy az édességek mor- zsaival is megeléged- jék?

Lidike gépiesen, esu- pa megszokásból szál- lott le az ismeretes megállónál. Inkább a lábaeskája tartotta számon és figyelmez- tette, hogy vége az utnak. A közeli utcába fordult és az iskolája felé tartott, de egy- szerre szörnyű gond villant át a fején. Ijedtében meg is állott.

— Ott felejtettem!

Igen, a negyven írásbeli dolgozatot, a kéktáblás füzeteket ott felejtette a villa- moson. A duruzsoló, zörgő kocsis viszi ma- gával őket. Istenem! Mit szólnak hozzá a csitrik, akik már repesve és remegve várják a tanárnői bírálatot és érdemje- gyet? És mit szól a komor és gyanakodó igazgató, aki még jókedvében is harag- szik. El se hiszi majd; kigondolt ürügy- nek, ravasz mesének tartja majd a villa- mos kalandot. Lidike rémképeket látott maga előtt: lesújtó pillantásokat, amik őt gunyolják és a fegyelmi ügy torturáit, a miket talán ki se bírna ugyis zaklatott lel- külete. Egyszóval: Lidike, vagyis önagy- sága Kender Lidia, nagyon szerencsétlen- nek érezte magát. Eszibe ötlött a gázcsap és a Duna... a megváltás biztos két kikö- tője. Sirás vonaglott át formás kis szá- jacskáján. Kétségbeesetten futott, ösztön- szerien vissza a villamos megállóhoz. Hát- ha még ott van a kocsis? És rajta a füze- tek termetes esomagja. De a kocsinak már hült helye volt. Már messzire, vigan robo- gott tovább, új kanyarodókon át, új meg- állók felé, mintha új Lidikéket kergetne. S a leány rémulten nézett utána.

...
Az asztal mellett, szembe Bükky Bá- lint rendőrkapitánnyal, Kender Lidia ült.

Lidike fehér battiszt zseb- kendőt gyürogetett a kezé- ben, amire az arcoeskáját támasztotta. Tán a gondját is. Egy kicsit szepegett. Kék szemén megcsillant a félig visszaparancsolt könny és a szájacskája ideges guny- nyal meg-megrándult. A kályha mellett nagy karos székben Joe Davys, az angol misszió titkára, értetlenül figyelte az előtte lepergő jeleneteket, a mozdulatokból, hangsúlyokból és arckifeje- zésekből találgatva és követ- keztetgetve azok értelmét és jelentőségét. Az igazgató komoran járkált föl és alá, az asztalnak hol a jobb, hol a baloldalára kerülve. Szi- goru, majdnem fenyegető hangon beszélt:

— Megkerültek! A füzetek megke- rültek! De ez nem elég, kérem. Itt egyéb- ről is szó van. Feledékenység... gondat- lanság... sőt esetleg más is. Hanyagság... esetleg hivatali kötelesség megszegése, nagyfoku mulasztás...

A rendőrka- pitány fel- pat- tant a helyéről. Kijött a sodrá- ból, amint mon- dani szokták. — Látszott, hogy alig bir uralkod

ni az ingerültségén. Az igazgató utolsó szavaira felrántotta a vállát.

— Az nem tartozik rám, — szolt indulatosan. És tulajdonképpen az egész ügy nem tartozik rám. Ilyen apró-cseprő haszontalansággal nem is kellene mindjárt a rendőrséghez szaladni...

Lidike zavartan, nézett rá. Az ügy! Mikor a haszontalanságból ügyet csinálnak! Gyűlölettel gondolt az ügyre. Minden ügyre. De Bükky Bá- lintra különös érzéssel tekintett. Ez az ember szép volt. Lidike szépnek látta. Vagy talán nem volt szép. De a harmincas évek férfiasága, kemény ha- tározottsága volt meg az arevonásaiban és a szemé- ben. A férfiaság, ami legjobban imponál — a nőiességnek.

— Boesánat... szolt. De én nem tudom, hová forduljak. Az igazgató ur engem meggyanusított. Nekem c'ö kellett keritenem a füzeteket. Minden- áron. És akárhonnan!

— Hiszen... nem is kegyed, kisasszony. De az igazgató ur is följelentést tett. Aztán kislül, hogy semmi az egész. Egyszerűen Joe Davys ur találta meg és vette magához a csomagot. Igazába hát ő hibázott. Miért nem adta oda a kalauznak? De Davys ur visszahozta a rendőrséghez, persze. Hja! Az angol rendszeret! Az angol megbízhatóság!

Joe Davis ur, a nevét hallván, nehézkösen föl- állt a kályha mellett és az asztalhoz tipegett, mi- közben a cvikkerjét törülgette. Azt moadhatnók, hogy Joe Davys ur mindenestől olyan nyugodt volt, mint a londoni kőd. Hidegen néhány angol mon- datot gargarizált, olyan könnyedén, mintha mással- hangzó nem is volna a világon. Senkise értette. Az- ért mindnyájan kérdezősen néztek egymásra, mintha mindenki a másiktól várná a titokzatos angol talá- lós mesék megfjtését. Bükky Bálint rendőrka- pitány azonban értette. Mosolygott.

— Joe Davys ur, szolt, mintha az angol szavait fordítaná, ismétli, amit már előbb is mondott. Hogy megtalálta, hogy ő találta meg a füzeteket. És föl- ébredt benne az érdeklődés az iránt, aki a füzeteket javította. Davys ur ugyanis régóta szenvedelmesen tanulmányozza a kézvonásokat, mert azokból, sze- rint, legjobban megítélhető a lélek minden igazi tulajdonsága, sőt az illetőnek még a fizikai kon- strukciójára is biztos következtetés vonható. Ő ezek- ben a javításokban, azok kézvonásaiban sajátosan finom lélek eredeti és nagyon becses értékeit találta föl. Azonkívül pedig azt is, amit most, itt, szemtül- szembe, bizonyítva is lát, hogy nagyon okos, nagyon kedves és nagyon bájos leánynak kell annak lennie, aki...

Lidike elfordította a fejét és kedvetlenül félbe- szakította az áradozást.

— Ejh!... Na!

— Elhatározta Davys ur, folytatta Bükky Bá- lint, hogy azt a kezét nem engedti át — másnak. Hogy az a kéz az övé lesz... mindenáron...

— Mindenáron?... indigálódott a leány.

— Igen. Davys ur azt mondja, úgy mondta: mindenáron. Allitóltag Manchesterben nagyszerű csatt-gyára van, ami évenként negyvenezer dollár tiszta hasznót hajt. Tehát...

Joe Davysra nézett, aki bambán hallgatta. A Bükky szavaiból csak a maga nevét meg Manches- tert és a dollárt értette, azért vizsgálódva nézett hol Bükkyre, hol a leányra, majd az igazgatóra. Az igazgató szeme kidülledt a meglepetéstől és Lidikére meredt. De a leány a szeme közé nevetett. Félig siró, félig kacagó arcoeskája olyan volt, mint a fel- hős ég, amit szivárvány ivel át.

— Bolond! — szolt. — Hát árueikk vagyok én? Muszáj nekem a manchesteri csattokhoz mennem... mindenáron!

— No, persze, bölintott a rendőrkapitány. Per- sze. Hiszen Joe Davys ur épp azt várja. A boldo- gitó igent.

Az angol hidegen nézte őket, mint aki bizonyos a maga dolgában. Nem is sejtette, hogy a leány meg őt nézi. Tetőtől-talpig. Ugy, ahogy csak a leány tud nézni. Hogy senkise veszi észre. Aztán Lidike elnevette magát.

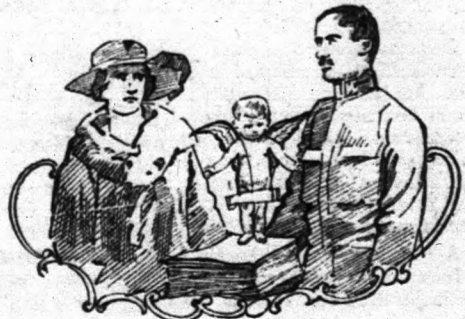
— Nahát én hamarosan ki is mondom.

Bükky Bálint kissé ekomolyodott.

— Igen? kérdezte, és lesütötte a szemét.

— Igen, felelte Lidike. Tudniillik a boldogító nem-et!

Bükkyre mosolygott. És Bükky visszamosoly- gott rá. Fiatalságuk rózsás, dalos kedve ragyogott az areukon, az ajkukon és a szemükben. Egyetlen mosolygó pillantásból megtudták, hogy mindketten ugyanazt gondolták. Hogy megértették egymást. Érezték, hogy most, ebben a pillanatban mindket- ten elpirulnának... hogy az areuk lángba borulna, ha senkise volna itt, csak ők volnának a rideg ta- nácteremben, négy szemközt... Egyedül. Egymás szemébe néznének, hosszasan és mélyen. Másképpen, mint most, az igazgató és a Joe Davys irigy tekin- tete előtt. Hát félrefordultak mindketten. És pillantásukkal hálásan és gyöngéden simogatták kö- rül az asztalon heverő bünös kék füzeteket.

A NÉGER

A "Vasárnap" részére írta: Földi Mihály

VÉN fiu volt már a néger, amikor hozzánk került. Bőre megpergamentesedett, a sok ránc belevésődött az arcába, mintha készel hasogatták volna a bőr száraz, kemény földjébe. Sűrű fekete haja, melyet fölfelé fésülve viselt, megderesedett; halántékán és vékony homlokán görösös esomókat vetettek az erek. Petyhüdt liás szájából széles sárga fogak meredtek elő, amikor énekelt, és kötelességszerűen nevetett.

Minden este énekelt és minden este kötelességszerűen nevetett. Egy éjjeli mulatóhelyen lépett fel, eleinte csak műsoron kívül, modern bohócként. Nem akarták szerződtetni. Régi szmokingja, a mely megjárta New Yorkot és Barcelonát, Londont és Párizst, a római szállókat és marseillei csapszékeket, amely ázott már tengerek vizében, illatosodott mámoros szép asszonyok lehelletében, kozmódott szakácsnék konyhaölelésében, itt Budapesten már minden aggodalmas vasalás és kefézés után is kiszolgáltán és kedvetlenül lötyögött torz, törpe testén. Hasztalan nevetett és sirt, hiába viacsorgatta korhadó lapátfogait és simogatta a szűkszavú igazgató kezét, hiába könyörgött itt élő néger artista kollégáinak segítségért, és térdelt le az igazgató könnyes szemű, kövér felesége előtt, nem utalt neki szerződést, nem illesztették egy műsor keretébe sem, végül az egyik mulatóhelyen megengedtek neki annyit, hogy a "számok" közt, de még inkább a "parkett alatt" szórakoztathassa a közönséget, "a nagyérdeműt."

Egy hét múlva ő lett a mulatóhely kegyeltje. Törpességének és borzalmas ordítózásának köszönhető ez a váratlan sikert. Olyan alacsony volt, mint egy közepes terméű tíz éves fiú; ezen a torz termeten egyszerre kómikus és számalomraméltó volt, méltóságos, hamvasodó feje. Megjelenését szerencsésnek lehetett nevezni. Ebben a korszakban egyébként is kellemesen hat rák a torz, a felémás, az idegen, a közénk kényszerülő exotikus; ő pedig nem volt oly számalomraméltó, hogy ne lehetett volna rajta nevetni, s nem volt oly kómikus, hogy ne lehetett volna kiesít minden következmények nélkül meg is szánni. Ehez járult, hogy hangjában, mozdulataiban, egész testtartásában volt valami hősies. Igen, hősies; mert ez a valami, amit hősiesnek hívunk, több volt annál, amit például öntudatnak lehet nevezni. Öntudatos volt az a gesztusa, amellyel odament egy ismeretlen urhoz, de többnyire hölgyhöz s felszólította, hogy adjon neki ezer koronát, ha azt óhajtja, hogy énekeljen. — Ki óhajtja? — kérdezte eleinte. — Meg vagyok győződve róla, hogy óhajtja, — felelte mély hangján, angolul — s tudom, hogy nem fogja megsajnálni. Egyébként s ráér akkor fizetni, ha megszolgáltam.

Ez öntudat volt. Gőg volt a hangossága, amellyel tulkiabálta a lármát, a kacajt, a sikolyt, a pezsgődurrogást és gőg volt hirtelen elhallgatása, amellyel magára irányította a figyelmet, ha berekedő hangja nem birt az éjszakai zenebonával. Ezen az öntudaton és gőgön kívül volt benne valami megmagyarázhatatlan és indokolatlan, csiklandozó és élémítő, mindenképen nagyon hatásos hősieség. Leült a songorához s akkor szinte elveszett a billentyűk között; néha fölemelkedett, mint egy fekete billentyű s megmutatta a kintő és vonzó hangja eredetét, fejét s szélesre nyult, borzalmas száját, melyet már agyonharapott az élet Afrikától San Franciskón át Budapestig. Hősies volt az elszántága, mellyel szabadjára eresztette bőgő és ugató hangjának koszos, fekete kutyáját. Vonított és reesgett a hangja, szűkölt és harapott, harszott és nyekergett és — megdöbbenően hatott. Angolul kezdte és érthetetlenül folytatta. Az üzletvezető azt mondta rá, hogy régi néger dalt énekel. A pincérek utána mondták. A vendégek nem hittek benne, de elterjesztették híret az egész városban. Egy hét múlva már azt mondták: a románé. Most jön a néger románé. És pénzt küldtek neki, hogy bömbölje és hörgöje el a "románéot."

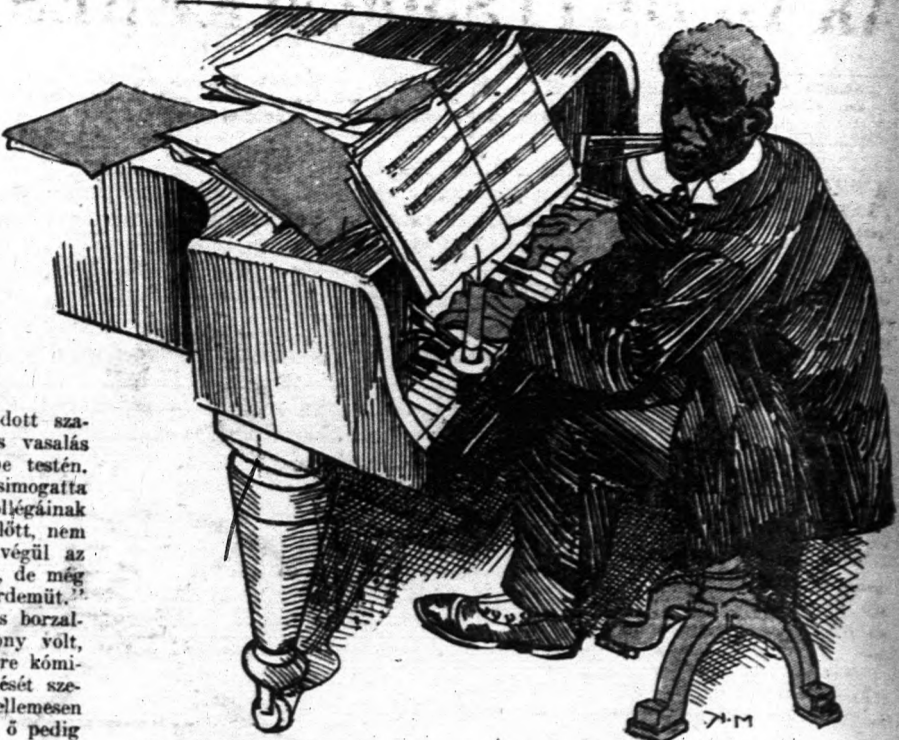
Ő szétrákgotta a füstös teremben, hősiesen. Feje néha felbukkant és bőrért átizzott a vér. Ajka kékesen kifordult és mosolya fenyegető volt. Öklével időnként rácsapott a zongorára és ijesztő fekete szeme beleszurt a lohányos menyezetbe. Egy-két vendégnek néha az volt a zsiabasztó érzése, hogy utálja és átkozza a világot, de legalább is ezt a kényszeredetten mulató ársaságot. Ezt a híressé vált, hosszú és una-mas lalát azonban ő is hős románéknak tekinthette, mert valahányszor befejezte, lecsapta a zongora fedelét, gy pillanatig megállt, elkormányodott, majd bizonyos megvető fintor torzította el arcát, amikor dala után a parketre ugrott és régi rutinnal, fáradt nakkal dzsiggelni kezdett.

Sikere oly nagy volt, hogy szerződtették és rendes gázsit kapott. Fizetésétől függetlenül minden este felszólított néhány urat és hölgyet, hogy adjanak neki "egy bizonyos dalért." Szerette a pénzt, zsigori módon gyűjtötte. Alig költött, az evvel is takarékoskodott. Egy fiatal táncosnő egy zoba-konyhás lakásában lakott és bér helyett takarított és kiszolgált a nőt. Ia a táncosnőnek rossz napjai voltak, kölesön adott neki uzorakamatra, ha már sokáig tartozott, udvarlókat hajszolt, hogy pénzéhez juthasson. Ha valamit hozott a leány, ott hajlongott, akadékoskodott a gavallér körül, míg orralalót nem kapott. Kinyújtotta tenyerét és megmutatta sárga inyét.

2.

Zavaros népszerűségének virágában állott, amikor a bárónő egyre sübben kezdett megjelenni a mulatóhelyen. A néger ötvenkétéves volt, a bárónő huszonnyolc esztendő volt már el az életéből, megtalálhatatlanul szép bécsi asszony volt a bárónő, egyik legszebb példánya a bécsi gesztenye-áin-tipusnak. Haja maga volt a tiszta fajú "chatain clair"; bánatos fényű, széles fürtű, ábrándosan szétomló. Hosszukás arca megfinomult a sok inzó örömben és hosszú, édes, hantalan szenvedésben, mint a vas, melyet ocellá kovácsolnak, tűzben, porólyval. Magas volt, nyulánk, lassu és fitnyás mozgású, szürke, okos öszeme félnék és meleg.

A bánat vitte el a bárna a bárónőt. Félével ezelőtt várt el a harmadik férjétől és most egy hónapja halt meg a vőlegénye, akit nem szeretett, le akit jövőendő életársának tekintett, míg a hibetelen igazi meg nem érke-

zik. A hatalmas élet mart belé a halállal, a kívánatos halállal, mely oly közel sétált el mellette, magával vitte számításait. Szórakozást keresett, közönséges tapasztalás a buta sebre, melynek legérthetlenebb tu'ajdonsága a fájdalom. Éjféltájt szokott megjelenni s barátai között elfoglalta a rájuk várakozó páholyt. Kevés pezsgőt, vagy édes pálinkát ivott, sokat és kihívóan lornyózott és sűrűn biggyesztette eperpírora ajkát. Az öreg néger fiu hamar megakadt a szeme. Érdekelte az öregsege, a fáradsága, számalmas neveltségsege. Kómikuma oly bántóan hatott rá, hogy szerette volna megütni és kidobni, öregségét úgy megszánta, hogy szerette volna szanatóriumba küldeni.

Fáradsága nem türtte a gondolkodást és életunalma megkimélte az elmélyedéstől, csak örökötten szerette a tartalmasabb beszélgetést. Gyakran hátrahajolt egy idősebb ezredeshez és néha bővebb magyarázatokat fűzött az üvöltő vagy dzsiggellő négerhez.

Milyen idegen és mégis milyen közeli ez az ember, — szokta mondani. — Olyan, mint a holnap, amely még nincs, de bizonyosan tudjuk, hogy milyen lesz. Eppen ezért nem tudjuk gyűlölni, csak felháborodunk rajta és utálattal tiltakozunk ellene.

És máskor: — Nézze, milyen messziről jött és mennyire itthon van. Öreg és mégis, milyen fiatal. Képzelsen el-engem, amikor ennyi idős leszek. Borzalom... Nem merek majd ember elé kerülni. Ez birja. Gyűlöletesen birja. Olyan, mintha ő volna otthon és mi volnánk a vendégek. Így is van. Nézza, milyen fölényes, milyen biztos, milyen torz és mégis erős. Ó van itthon, mi vagyunk a vendégek. Úgy is bánik velünk.

A bárónő nem elégedett meg az elmefuttatásokkal. Közélebb hívta magához a négert. Dalokat és táncokat rendelt nála, pénzt adatott neki és itallal kínálta. Elbeszélgetett vele és belenézett a szemébe. Tudta, hogy belenéz és tudta, hogy nézés közben megcsillannak szétfeszülő ajkai közt hattyunyaku fogai, azt is tudta, hogy ezeket a nézéseket és mosolyokat kihívásnak és biztatásnak lehet tekinteni. Nem törődött vele. Szóká-sain nem szeretett változtatni s nem szeretett, ha akad férfi, aki közönyös marad közleében. Még ha a sofförje is. Vagy a négerje.

Később záróra felé beültette a páholyába, egyszer pedig hazavitte autóján egy félreeső mellékutcába. Egyik estélyén felhozatta és felszolgált vendégei mulatságául. Gyűrűs kezét csókra nyújtotta és elmosolyodott, amikor néha ónszínűre változott közleében a néger arca. Egy alkalommal megvizsgálta a fejét, mint valami játékbabáét. Csodálkozott, hogy forró s hogy — tánc után — párolg. Él, kétségtelenül él. Az jutott ekkor eszébe, hogy ez a néger egyszer megcsókolja. Megborzongott s utálattában egy félóra múlva hosszan megfürdött.

Születésnapján fényes bált rendezett a bárónő, aki kifogyhatatlan volt vendégei meglepő szórakoztatásában. A beavatottak azt rebesgették, hogy ennek az estélynek egyik nagyszerű szenzációja lesz az az apaestánc, melyet a bárónő a négerével táncol el. Azt uttozták, hogy egy teljes héten tanulták ezt a táncot s hogy a bárónő elragadó, egészen ujszerű.

Éjfélt után egy óra tájt került sor erre a várva-várt mutatványra. A tündöklő teremben, melyet Európa minden fénye világított, elesdésedtek a frakkok és dekoltázsok. A terem egyik végében, sűrű pálmák közt megjelent a bárónő és a kötelességszerűen vigyorgó volt, melyet a bárónő készítettett a legelegánsabb szabóval.

A tánc vontatottan indult, a tempó azonban egyre féktelenebb lett. Dobbantak a lábak s a bárónő finom, kényes teste és a torz néger egymásba csapódtak. A néger elkapta a bárónő karsu derekát, magához rántotta, majd ellökte, hogy egy hirtelen ugrással mindkét karjával, mint egy fekete majom, a nyaka körül teremjen. Már csak a néger forgott, a bárónő tehetetlenül ingott-legett a karjai közt, mint egy nádszál. A tánc lassubbodni kezdett, végül megállt. Hatalmas, percekig tartó taps zúgott. A néger kötelességszerű vigyorgással fogadta a tapsot, a bárónőt, akinek feje lehanyatlott, vállához támasztotta, mint egy szines rongyot. Aztán megmozdult és a bárónő egész hosszában lezuhant a parketre. Ekkor már nem élt. Megfojtotta.

Lassan egy karoszkékhez ment és leült. Mialatt a frakkok és dekoltázsok a hullá-hoz rohantak, kissé pihegve, de nyugodtan ült és vigyorgott. Nyugodtan és kötelességszerűen.

AKA

Könnyű a...
kell vetni...

AMIKOR a...
Ézért az ember...
aminek végreh...
szálon. Cirkuszi...
ványokat végez...
Meighan, Houdin...
nézős, akik igaz...
storykhan szokta...

Mit fizetnek...
vadállatokkal...
szálgató lovak...
ket, akik nyakto...
gokkal szórakozta...
Keresnek né...
heteleként.

Ő is meg...
ugyészólván játa...
Miss Mabel Star...
ék élvegni a...
kező:

Minden hét...
birkózni kell...
rikai vadonban...
amig a tigris...
nem szabad győ...
lentene.

Ő is! meg...
csak tessék fel...
Gardenbe, amig...
je a kítőnő dá...
birkózáson kívü...
péztért, szálgató...
vetni, fejest kell...
tetejéről vagy...
zóság szórakoz...
Miss Stark...
szálgató állana...
meltán beszél...
sel és egy feket...
getet, birkóra...
rissel.

"Evel a...
közni a legjobb...
sokkal jobb fel...
A másik tigris...
három év alatt...
pár hónap alatt...
rettek, mielőtt...
végeztethettem...
nában is meghar...
Megmutatta...
ját, amelyen hat...
mai láthatók. A...
ték tőle, hogy...
a gyilkos vadáll...
hogy egy cseppet...
"De az eg...
rémülők!" tette...

Igen, megje...
élefaat is.

Miss Stark...
tett cirkusz artis...
nyit kap mutató...
legjobb cirkuszlo...
robata, vagy bár...
ség törvényével...
Miss Edna Paris...
kardnyelendő, aki...
arca, esinos leány...
általán nem ront...
rát. Lehet, hogy...
ros fizetés tartja...
A cirkuszban...
mert a fizetések...
Madison Square...
kalmazott van...
dollárra rug. Az...
életüket kockáta...

Megmutatta...
ját, amelyen hat...
mai láthatók. A...
ték tőle, hogy...
a gyilkos vadáll...
hogy egy cseppet...
"De az eg...
rémülők!" tette...

Igen, megje...
élefaat is.

Miss Stark...
tett cirkusz artis...
nyit kap mutató...
legjobb cirkuszlo...
robata, vagy bár...
ség törvényével...
Miss Edna Paris...
kardnyelendő, aki...
arca, esinos leány...
általán nem ront...
rát. Lehet, hogy...
ros fizetés tartja...
A cirkuszban...
mert a fizetések...
Madison Square...
kalmazott van...
dollárra rug. Az...
életüket kockáta...

Megmutatta...
ját, amelyen hat...
mai láthatók. A...
ték tőle, hogy...
a gyilkos vadáll...
hogy egy cseppet...
"De az eg...
rémülők!" tette...

Igen, megje...
élefaat is.

AKAR HETI \$500-at KERESNI?

Könnyű a munka. — Csak pár percig tart napjában. — Birkózni kell egy tigrissel, vagy bukfenecet kell vetni száguldó versenyparipa hátán, vagy fejest kell ugrani a new yorki Madison Square Garden tetejéről. — A cirkusz tarka népének élete a múltban és a jelenben.

AMIKOR a moziüzemek évi százezres, milliós fizetéséről olvasunk, ne gondoljunk rájuk irigységgel. Érett az emberek nemcsak a művészetüket adják azért a pénzért, de olyan vakmerő dolgokat is végeznek, amiknek végrehajtásánál életük gyakran függ hajszálon. Cirkuszi artistáknál is nyaktörőbb mutatványokat végez Fairbanks, Harold Lloyd, Thomas Meighan, Houdini és a többi moziüzem és színpad, akik izgalmasabb darabokban, a thrilling storykban szoktak szerepelni a fehérvászonon.

Mit fizetnek a cirkuszi artistáknak, akik vadállatokkal végeznek mutatványokat, akik száguldó lovak hátán kockáztatják életüket, akik nyaktörőbbnél nyaktörőbb dolgokkal szórakoztatják a közönséget?

Keresnek némelyek 500 dollárt is hetenként.

Őn is megkeresheti ezt a pénzt egyszerűen játsza hetenként, amint Miss Mabel Stark megkeresi. Csak tessék elvégezni a dolgot, ami a következő:

Minden hétköznap délután és este birkózni kell egy tigrissel, amely az afrikai vadonban nőtt fel. Birkózni kell, amíg a tigris le nem teríti. A tigrisnek nem szabad győznie, mert ez halált jelentene.

Őn is megteszi? Igen? No akkor csak tessék felfáradni a Madison Square Gardenbe, amíg a cirkusz ott van s keressen a kitűnő dsábot. Persze a tigrissel való birkózásnál egyebet is kívánunk azért a pénzért, száguldó versenylovak hátán kell bukfenecet vetni, fejest kell ugrani a Madison Square Garden tetejéről vagy más hasonló csekélységet kell a közönség szórakoztatására megtenni.

Miss Stark csak száz fontos leány, de mintha ideg-szállakból állana az egész nő. A mutatványja olyan, hogy méltán beszél róla egész Amerika. Miután nyolc tigrissel és egy fekete párduecal mindenféle szolgálatot végeztet, bírokra megy az afrikai vadonban fogott tigrissel.

„Érvel a vadonban felöltött tigrissel szeretek mérkőzni a legjobban, mondja Miss Stark. Sokkal okosabb, sokkal jobb felfogású mint a fogságban nevelt tigris. A másik tigrisem, amelyet a fogságban neveltünk fel, három év alatt nem tanult annyit, mint ez a vad rövid pár hónap alatt. Amazt három hosszú esztendeig trenszáltak, mielőtt ilyen mutatványt végeztethettem vele. Még mostanában is megharap néha.”

Megmutatta Miss Stark a karját, amelyen hatalmas fogak nyomai láthatók. Amikor megkérdezték tőle, hogy nem féle ezektől a gyilkos vadállatoktól, azt felelte, hogy egy cseppet se retteg tőlük.

„De az éger láttára halálra rémülök!” tette hozzá.

Igen, megijed az egértől az elefánt is.

Miss Stark a legjobban fizetett cirkusz-artisták egyike. Anyanyit kap mutatványáért, mint a legjobb cirkuszlovas, a legjobb akrobata, vagy bárki, aki a nehézség törvényével dacolni mer, vagy Miss Edna Parice, a legfiatalabb kardnyelű, aki 19 éves, rózsás-arcú, esinos leány, a kardvérs egyáltalán nem rontotta meg a gyomrát. Lehet, hogy a heti 500 dolláros fizetés tartja olyan jó karban s hangulatban.

A cirkuszban nem lehet sok magasfizetésű artista, mert a fizetések felemésztenének az egész bevételt. A Madison Square Gardenben levő cirkuszban 1800 alkalmazott van. A napi fizetések összege 12,000—15,000 dollárra rug. Azok kapják a nagy fizetéseket, akik az életüket kockáztatják napjában kétszer, hetenként tizenkészer. Es ezek meg vannak elégedve a fizetésükkel, pedig ugyanevak megszolgálják. De miért ne legyenek megelégedve, hiszen volt idő, amikor a komédiások legjobbjai se kaptak heti 15—20 dollárnál többet. Az első cirkusz csak kilencven héttel ezelőtt indult körútra. Elképzelhetjük, hogy milyen fizetést kaptak akkor a csepürágók és egyéb komédiások. Csak Barnum és Ringling jöttével emelkedtek a cirkusz-fizetések. Tíz-tizenkét évvel ezelőtt még napi 7,500 dollár költséggel üzemből maradtatott az olyan óriási cirkusz, mint aminő a Barnum & Bailey cirkusz vagy a Ringling Bros. cirkusz, de ma sokkal, sokkal többre kerül az üzembentartása.

A cirkusz gyermekko-

rában a lóháton mutatványokat végző lovas volt a legjobb fizetésű alkalmazott. Amikor az állatszeliidő bevonult a cirkuszba, versenytársa lett fizetés terén a lovasnak. Az állatszeliidő, amint az oroszlanoknál, mutatványokat végeztetett az oroszlanokkal, a közönség ugyanevak hátrorogva nézte. Az kellett a népek, hogy beledugja a fejét az oroszlan szájába. Amikor erre vállalkozott 25 dollárról 50 dollárra emelték a heti fizetését.

Van Amburg, a híres vadállat-tréner, emelte fel 400 dollárra az oroszlanzselidítőnek a heti fizetését. Olyan vagyont halmozott össze, hogy később maga is cirkusztulajdonos lett. Ugy emlegették, mint az „oroszlanok urát” s erre az elnevezésre büszke is volt. Abban a korban nálánál nem volt külön állatszeliidő. Értette a módját a reklámszínésznő is. Ő nyitotta meg az utat a türelemes pályafutási cirkuszoknak, P. T. Barnumnak is.

Tudott nagy fizetést biztosítani magának és bankba tenni pénzt John Robinson is, akiből színészi cirkusztulajdonos lett. Ő és később fogadott fia, James Robinson a ló pusztá hátán való lovaglással és merész mutatványokkal tették magukat világhírűvé. James Robinsonnak, akinek sikerült vágatató lova fölött teljes bukfenecet vetni s pontosan visszacsúzni a ló háttára. Volt is neki szép heti fizetése. Hétszázötven dollárt kapott hetenként.

A nagy Robinsonnak Frank Melville volt a versenytársa. Ő volt az első, akinek sikerült egy fiút a fején vinni, miközben lóháton körben száguldott a cirkusz porondon. Neki is fizettek 500—600 dollárt hetenként.

A bareback riderek után az ugrók következtek fontosság és magas fizetés tekintetében. Harmincegyen évvel ezelőtt igen kedvelték a vakmerő ugrókat. Próbálkoztak is vele a leg-híresebb akrobaták. Dick Sandsnek és George Kellynek nagy sikerei voltak. Heti fizetésüket sikerült 300 dollárra fokoztatni.

Mindkettőjüknél nagyobb volt Levi North, aki dupla bukfenecet csinált egy sereg elefánt és teve fölött. Egy alkalommal, amikor versenyzett az angol bajnokkal, egyfolytában harmincöt ilyen somersaultot, halálugrást csinált. Később belőle is cirkusztulajdonos lett, amint később cirkusztulajdonos lett két másik híres ugróból, Bachelorból és Dorisból is. A legközönségesebb ugrók 100 dollár heti fizetést kaptak ebben az időben, de a mai közönséges ugrók se kapnak többet.

Akrobaták, végtagkisavarók, légtornászok ma külön csoportokat alkotnak s vagy 100 dollár heti fizetést kapnak, kétszer annyit mint ötven évvel ezelőtt. A suly-

emelők szintén száz dollárt szoktak kapni hetenként, de ma már nem kell az ilyen mutatvány a nagy cirkuszokban s így örülnek, ha heti 25—30 dollárt kereshetnek.

Eppen ellenkező történt a dróton és kötélen táncolókkal. Ezek igen népszerűek lettek a fizetésük heti 200—500 dollár közt változik. Persze nem csupán sétálniuk kell a sodronyon, hanem igazi hátrorogató dolgokat is kell mutatniuk.

A cirkusz csillagai közül mindig kivált a bohóc. Aki valaha cirkuszban volt, nem tudja elfelejteni a bohócot. Bár a cirkuszok műsora sokat változott, a bohóc helyét nem pótolta semmi, s a bohócnak még a jelmeze, a maszkja sem változott. Van vagy tizenkét híres bohóc ma az amerikai cirkuszokban, olyan tizenkettő, aki megállja a nagy városi sajtó kritikáját is, de ezek közül is kiválik egy: Dan Rice. Mint az igazi jó bohóc, nemcsak az eredeti humora van, de kitűnően énekel, elsöndü mint akrobata és kitűnő lovas is. Az ő fizetése 750 dollár hetenként. Szívesen fizetik neki ezt a cirkusztulajdonosok, mert a vaudeville színpadon is megkapna annyit bármikor.

Rice idomított malacsal kezdte a cirkuszi pályafutását, majd a Ringling Bros. cirkusz lovasa lett. Híressé lett e minőségben is, de nem maradt itt meg, visszatért bohócnak s min igazán szellemes viccelő, eredeti humora, intelligens ember, jó énekes, elsöndü utazó, született minstrel és nagyszerű komédiás, legnagyobb fizetést tudta biztosítani magának az összes bohócok közt, Adam Forepaugh, a híres cirkuszos, 27,000 dollárt fizetett neki a cirkuszidényre.

Rice több pénzt csinált, mint bármely más cirkusz-játékos. Vagyonokat gyűjtött s vagyonokat pazarolt el, mert a whiskeynek nagy barátja volt. Ővé volt valamikor a philadelphiai Walnut St. színház, de majdnem elvesztette meg a new yorki féhlálószobák otthonában.

Rice versenytársa volt George L. Fox, az eredeti Humpty Dumpty, amely szerepet 2,000 este játszotta New Yorkban. A cirkuszban 400—500 dollár volt a fizetése hetenként. Vele főképpen Billy Burke, a hasonló nevű színvígésznek apja, Dan Gardner, John Gossin, Billy Waller és Al Miaco, a shakespearei tréfaló versenyzett.

Manapság jól fizetett az a bohóc, aki heti 75 dollárt kap. Nincs már ezer dolláros fizetésű bohóc, hol az aki 100 dollárt kap hetenként. Marcelline, aki híressé tette a New York Hippodromot, tulajdonképpen nem volt bohóc. Olyasvalami volt ő, mint az európai Dummer Augustok. A fizetése nagy volt és méltán is.

Amint a cirkuszok nőttek, a beszélő bohócok szükségleténél váltak, mert a nagy terjedelmű cirkuszban nem hallhatók. Ma utánóznak, tréfás néma jeleneteket mutatnak be.

A Barnum és Bailey cirkuszban van néhány kitűnő lovas, aki 200—250 dollár heti fizetést kap. Van egy lovas, aki 450 dollárt is keres. Ki volna ez más, mint John Correia, aki „cirkuszban született”, soha más pályán nem volt mint a cirkuszban, bár már 33 esztendő. Egyszeren leszármazottja a híres Lowande családnak, amelynek három generációja volt a cirkuszüzletben.

Manapság a legjobb lovárnő Billy Mack, a „Cow-girl Wonder”. Az örökké jókedvű, örökké mosolygó leány, nem árulja el, hogy mi a fizetése.

Gyerekek korunk örökké élő legszebb emlékei közé tartozik a cirkusz. Ki nem szeretett volna gyermek korában cirkusz művészlenni? Melyik gyerek nem vágyódott arra, hogy műlovas legyen, hogy erőművész legyen, hogy a cirkusz tarka világában élje le életét? Nagy fejlődésen, szédületes haladáson ment át a tömegszórakoztatásnak ez az intézménye is, de nagyjában még ma is a gyermekvilág igazi szórakozóhelye a cirkusz. Fokozottabb mértékben áll ez a megállapítás Amerikára, ahol a szősoros értelmében, a gyermekekből áll a cirkusz közönségnek két harmad része.

Amerikában láthatjuk ma a legtekélyesebb és legnagyobb arányú cirkuszokat. De itt nincsenek állandó cirkuszhelyiségek, mint Európa nagy városai-
saiban.

a kívánatos halállal, mely oly k...
... Szórakozást keresett, köm...
... tetlenebb tu'ajdonsága a fájdalom...
... között elfoglalta a rájuk vá...
... pálinkát ivott, sokat és kihívó...
... sra ajkát. Az öreg néger fin...
... öregsége, a fáradsága, szívalm...
... hatott rá, hogy szeretne volna meg...
... anta, hogy szeretne volna szanató...

te a gondolkodást és életmalma...
... estől, csak örökötten szeretne a...
... Gyakran hátrahajolt egy idő...
... bővebb magyarázatokat fűzött az...
... gerhez.

mégis milyen közeli ez az ember...
... Olyan, mint a ho'nap, amely még...
... kjük, hogy milyen lesz. Eppen...
... őni, csak felháborodunk rajta s...
... ne.

... milyen messziről jött és meny...
... mi yen fiatal. Képzelsen el...
... Borzalom... Nem merek majd...
... yülöletesen birja. Olyan, mintha...
... vendégek. Így is van. Néze...
... ilyen torz és mégis erős. Ő van...
... Ugy is bánik velünk.

... az elmefuttatásokkal. Közlebb...
... és táncokat rendelt nála, pénz...
... Elbeszét getett vele és belenézett...
... tudta, hogy nézés közben meg...
... közt hattyunyakú fogai, azt is...
... éseket és mosolyokat kihívának...
... eni. Nem törődött vele. Soká...
... ni s nem szeretne, ha akad férfi...
... életében. Még ha a sofförje is.

ette a páholyába, egyszer pedig...
... melléleteába. Egyik estélyen...
... égei mulatságul. Gyűrűs kesz...
... lott, amikor néha önszínűre vál...
... Egy alkalommal megvizsgálta...
... tét. Csodálkozott, hogy forró s...
... l, kétségtelenül él. Az jutott é...
... zér megesókolja. Megborzongott...
... szsan megfürdött.

rendezett a bárónő, aki kifogy...
... órakoztatásában. A beavatottak...
... telynek egyik nagyszerű szemé...
... a bárónő a négerével táncol...
... en tanulták ezt a táncot s hogy...
... ű.

lt sor erre a várva-várt mutat...
... elyét Európa minden fénye vi...
... és dekoltázsok. A terem egyik...
... és a köte'esszészzerűen vigyorg...
... ak öltözött fel, a négeren frakk...
... abb szabóval.

A KÉT ÖSVÉNY

A "Vasárnap" számára Irtta: Szini Gyula

KIS és nagy barátaim, mesét akarok nektek mondani, amelynél már szebbet is hallottatok. De a mese így is jó talán és lehet, hogy megértitek.

Abdullah szent életű férfiú volt Bagdadban. És amennyit hallott a hetedik mennyországról, hogy mindig odavágyódott. Ez a kívánsága annál furcsább volt, mert Abdullah csak huszonnégy török tavaszt ért meg és házasodni készült. És a törökök hite szerint, mint tudjátok, az igazhitű muzulmánok csak haláluk után jutnak a hetedik mennybe. Ez tehát egyenlő lett volna a halállal, de Abdullah nem így gondolta, ő csak huszonnégy órára akart a hetedik mennyországba jutni.

Abdullah olyan buzgón imádkozott, hogy Allah, a törökök istene meghallgatta kérését és megengedte, hogy Abdullah huszonnégy órát vagyis egy egész napot tölthessen a másvilágban, amelyben a törökök hisznek. Azt is megengedte Allah, hogy Abdullah a huszonnégy óra eltelté után elhagyhassa a hetedik mennyet és visszatérhessen a földre.

Egy este tehát, amikor Abdullah elaludt, érte jött egy dzsin, egy török angyal—azt mondják, hogy gyönyörű selyem bugyogó volt rajta—és elvitte magával a jámbor Abdullaht a hetedik vagyis legszebb mennybe. Lehet, hogy Abdullah csak álmodta mindezt, de hagyjuk meg az igazhivőt hitében.

Később, mikor Abdullah arra ébredt, hogy újra a földön van, elbeszélte, hogy amikor megérkezett a hetedik mennyországba, a nagy fényességtől eleinte nem látott semmit. Emberi szeme csak lassan szokott a mennyi dolgokhoz. És az volt a legfurcsább, hogy amint látta a dolgokat, nyomban el is felejtette őket. Csak egy dologra emlékezett később egészen tisztán vissza.

Szépséges szép kertben járt, ahol töretlen száron liliomok nyíltak és úgy ragyogtak, mint a gyémánt. A liliomok között pedig gyerekek játszottak. A gyerekek ezüstbe, aranyba voltak öltöztetve és mindenféle bábuval játszottak. Maguk a bábuk is selyemből és egyéb drága szövetből voltak varrva és a gombjaik apró drágakövek voltak. A liliomokból csodálatos dallamok áradtak és a gyermekek ezekre a dalokra keringtek.

Aztán egy másik kertbe jutott Abdullah és ott meg csupa piros pipacs nőtt. A pipacsok között pedig gyerekek játszottak, akik rongyosak voltak és nem volt semmi játékszerük, csak a szél kapaszkodott néha a pipacsokba és ilyenkor piros szirmaik szertepültek. A gyerekek elfogták ezeket a

virágszirmokat, labdázta velük, de néha piros véresepek hulltak a virágokból kezeikre. És a pipacsok nem daloltak, hanem keservesen, busan nyöszörögtek.

Abdullah eleinte nem értette, hogy voltaképp mit látott. Megkérdezte tehát a bugyogós angyalt, aki a hetedik mennyországban kereszttül kísértette:

— Mondd csak szeráf,

az angyal — és ezért jól gondold meg, hogy a liliomok vagy a pipacsok közé akarsz-e menni. Ha a liliomok közé mégy, akkor a földön a gazdag gyermekek mind a te gyermeked pártján lesznek. Ha a pipacsok közé mégy, akkor a szegény emberek gyermekei fogják a földön pártolni és segíteni a te gyermekeidet. Erre az ösvény a liliomok közé, arra pedig a pipacsok közé visz.

Abdullah pedig állt a két ösvény közt és nem tudott választani. Abdullah nemesak istenfő, jámbor ember volt, hanem ravasz is, mint a legtöbb bagdadi. Elgondolta magában:

— Ha a gazdag gyerekek közé mégyek, ők fogják segíteni a földön a gyermekeimet. A földön mindig a gazdagoknak van igazuk. Én tehát megyek a gazdag gyerekek közé, mert mindig jó, ha az embernek gazdag barátai vannak.

És már menni akart a gazdagok ösvényén, de félton megállt és így szólt magában:

— Szegény ember vagyok és így minden valószínűség szerint a gyermekem is szegény lesz. És ha a szegény gyermekek rossz szemmel fognak ránézni, ez bizony keserves dolog lesz, hiszen köztük kell majd élni.

És már ment előre a szegények ösvényén, de itt esakhamar megállt:

— A gazdagok kegyét kár volna elveszíteni! — sóhajtott. — De most aztán mit tegyek? Itt állok a két ösvény közt és nem tudok választani, akárcsak a mesebeli számár a két köteg széna közt.

Hiába törte a fejét, nem segített rajta ezuttal a bagdadi ravaszság. Még jobban megerőltette az eszét és szólt magában:

— Lássuk csak! Mondjuk, hogy gazdag lesz a gyermekem, akkor nem szorul majd mások segítségére. De ha szegény lesz, akkor rászorul majd azokra, akik közt élni fog, a szegényekre. És ha ezek nem lesznek a pártján, a gazdagok segítségével, amely mindig lassan jön, könnyen meglehet, hogy el fog kénni. Megyek tehát mégis a szegények közé...

Mohammed próféta, amikor elmondták neki Abdullah választását, mosolyogva szólt:

— Tetszik nekem ez az Abdullah. Ha jószívű ember volna, a szegények közé menne. Ha ravasz ember volna, a gazdagok közé menne. De minthogy jó szívét okosan kormányozza a ravaszság, nagyon helyesen választott. Allah meg fogja jutalmazni érte

1923 MAJUS
POL
CH
Egy eljegyzés
kal. Mikor k
A
Ch
ko
me
ne
van annak téve
dlenk figyelem
vilegiuma és a
ség úgy érzik,
sajátíthatja ki
Az érdeklődés
nyul, hanem, m
van-e igaztobb
egy művész, ak
va és állandóan
felé is. Milyen
szeret?
És az új
azt tekintik, h
kielégítsék, így
mennyét is ann
nek öt pengőc
tani a furdóleg
zabb mivoltába
Hogy tetsz
art senki se ké
nem a közönsé
rőroszakolják
művészek, akik
is állandóan sz
leibszurnalisztá
lehető és lehet
helyezik el az
nagy ur és sok
kal szerzi meg
tudásával, a t
irtóznak ettől
akik azt mond
adják a közöns
de azonkívül m
ben. Nem akar
parádázni, kom
ják, hogy Cha
ik. Chaplin felt
a lelki nagysá
tevést el lehess
Azt mondj
akinek valósá
nem kívánt ne
való elválása
hogy Chaplin
aki a munkájá
háza és ott
és kukucskál
Szeretjük him
Államok legbr
géd lélek, ak
Azonban
hogy ő mit
akár szereti
dináré magán
ki van téve
Chaplin
pába, hossza
gatta meg, m
nem mulaszt
országba, am
ahol színész
dezők álitott
még magasab
nést feltéte
moziipar. Ch
elment Népe
kaközben me
lett a művész
nult és lehet
A kívánsái
huszonnégy
Chaplin talál
játásis büszk
növel, aki egy
alakítást ado
lett, a más
pontosan bes
lin és Póla
Kérdezték az
a választ
másba.
Mióta Ch
berek álland
s ha egy sze
tudta: na, X
művész oltá
gelesben, var
Csak ter
összeboronál
kat voltak
Ez a h
kapta meg
kába.
— Az

POLA NEGRI ÉS CHARLIE CHAPLIN SZERELME

Egy eljegyzés története, amely lázban tartja az egész világot a mozilátogatókat. Szerelme akadályokkal. Mikor két egyéniség találkozik. Végül találja meg a hírt Charlie Chaplin házasságának hajója, amely már annyi vihos hajókon ment keresztül.

HAVAN VALAKI, akinek nevét mindenütt a világon ismerik, Charlie Chaplin, a legnagyobb amerikai mozi-komédiás feltétlenül az. Egy művész, még ha sokkal kisebb tehetség és ennek következtében sokkal kevésbé népszerű, mint Chaplin, akkor is ki van annak téve, hogy a közönség minden lépését ólós figyelemmel kíséri. Ez már a közönség privilegiuma és a művész szerencsétlensége. A közönség úgy érzi, hogy nemcsak a művész alkotásait sajátíthatja ki magának, hanem a testi művét is. Az érdeklődés nemcsak a művész alkotásai felé irányul, hanem nagyon természetesen — mert hiszen van-e izgatottabb jelenség a laikus szemében, mint egy művész, akinek a neve lángbetűkből van kirakva és állandóan a szeméi előtt ragyog — ő maga felé is. Milyen ember, hogyan él, mit csinál, kit szeret?

És az újságok, amelyek egyik főfeladatuknak azt tekintik, hogy a közönség ebbeli kíváncsiságát kielégítsék, igyekeznek is a legrejtettebb életkörülményét is annak a művésznek kikiabálni, igyekeznek őt pongyolában bemutatni, igyekeznek lerántani a fűrdőleplet is, hogy a kedvencé minél igazabb műveltségben járjon a kíváncsiak szeme elé.

Hogy tetszik-e ez a művészeknek, vagy sem — azt senki se kérdezi. Ő a közönség és hiába akarna nem a közönségre lenni, ráfogják, belekényszerítik, ráerőszakolják ezt a szerepet. Lehet, hogy vannak művészek, akik hiúak arra, hogy a magánéletükről is állandóan szó legyen. Ezek a tetejébe még ügyes lebeszárásokat is alkalmaznak, akik mindenféle lehetőséget és lehetetlen történeteket találnak ki róluk és helyezik el azokat a sajtóban. Hiába, a reklám nagy ur és sok művész inkább ezekkel a történetekkel szerzi meg magának a népszerűséget, mint a tudásával, a talentumával. Vannak azonban, akik "irtóznak" ettől az indiszkrét nagynyilvánosságtól, akik azt mondják, hogy ők, mint művészek odaadják a közönségnek mindazt, ami a közönségé — de azonkívül magánemberek, s hagyják őket békében. Nem akarnak állandóan a reflektor fényében parádézni: komédiázni, hazudni; pózolni. Azt mondják: hogy Charlie Chaplin ez utóbbiak közé tartozik. Chaplin feltétlenül van akkora művész, hogy ezt a lelki nagyságot, ezen a kicsinyes hiúságon túltevést el lehessen róla hinni.

Azt mondják, hogy Chaplin finom lelkű ember, akinek valóságos fizikai fájdalmat okozott az a nem kívánt népszerűség, ami a Mildred Harristól való elválása idején körülzsongta. Azt mondják, hogy Chaplin filozófus, muzsikus, irodalmi lélek, aki a munkája után legszívesebben elbújik egy kis házba és ott él magának — távol minden látómalától és kukucskáló kíváncsiságtól. Lehet, hogy így van. Szeretjük hinni, hogy így van, hogy az Egyesült Államok leghíresebb moziművésze valóban gyengéd lélek, aki megveti az olesó dobpufoztatást.

Azonban végeredményben nagyon mindegy, hogy ő mit szeret és mit nem. A fontos az, hogy akár szereti az ordító, durva népszerűséget, az ordítómagánélet leleplezéseket, akár nem, ennek ki van téve. Ettől nem tud megszabadulni.

Chaplin vagy két évvel ezelőtt ment Európába, hosszabb turára, Angliában élő rokonait látogatta meg, magával hozta az anyját és ugyanakkor nem mulasztotta el, hogy el ne látogasson Németországba, amelynek a moziművésze a zenitjén áll, ahol színészek, nagy színészek, rendezők, nagy rendezők állították sorompóba a talentumokat, hogy még magasabbra emeljék. Chaplin, a nagy moziszenst feltétlenül kellett, hogy érdekelje a német moziipar. Chaplin, aki rendezőnek is elsőrangú, elment Németországba, hogy konkurenciát munkaközben megfigyelje. Ez a látogatása elhatározott lett a művészetére, ő maga bevallja, hogy sokat tanult és lehet, hogy elhatározott lett az egész életére. A kíváncsi tekintetek ide is követték őt és az első huszonegy órában világra szaladt a hír, hogy Chaplin találkozott Pola Negrivel, a német filmjátékász büszkeségével, a páratlan tehetségű színésznővel, aki egy-két történelmi filmben felejthetetlen alakítást adott. Az első találkozásból egy másik lett, a másodikból egy harmadik s végül a lapok pontosan beszámoltak olvasóiknak arról, hogy Chaplin és Pola Negri állandóan együtt vannak. Miért? Kérdezték az emberek és mindjárt meg is adták rá a választ — azért, mert szerelmesek lettek egymásba.

Mióta Chaplin elvált Mildred Harristól, az emberek állandóan törték a fejüket, kit fog elvenni? s ha egy szép lánnyal szóbaállt, a fáma azonnal tudta: na, X, vagy Y kisasszonyt fogja a népszerű művész oltárhoz vezetni, New Yorkban, Los Angelesben, vagy Londonban.

Csak természetes, hogy Pola Negrit és Chaplint összehozták az emberek. Utóvégre tényleg sokat voltak egymás társaságában.

Ez a híresztelés aztán a bizonyosság alapját kapta meg, mikor Pola Negri leszerződött Amerikába.

— Azért jött, hogy férjhezmenjen Chaplinhez

mondták a moziadók és ezzel elintézték kettőjük sorsát. Pola Negri is tehetséges, nagyon szép, finom — végre Chaplin megtalálta a neki való életpart. És mindenki nagyot lélegzett, na, ezt elintézték.

S a nyugalom még nagyobb lett, mikor pár hónappal ezelőtt a hollywoodi stúdiók vidékéről megérkezett a hír, hogy Chaplin és Pola Negri jegyet váltottak.

Azóta mint vőlegény és menyasszony szerepelnek természetesen. Az emberek vártak, vártak, hogy hát mikor történik már az esküvő, de hiába vártak. Pola és Charlie nagyon próbára teszik az emberek türelmét. A kíváncsiak minden lépésüket követik, bekandikálnak a szobájukba, meglesik őket álmukban, félrebuazzák a függönyöket — még se tudják megfajteni a nagy titkot, mért nem kelnek már egybe?

Aztán egy szép napon ugylátszott, világgosságot vetődik a nagy titokra — megjelent a "másik" nő!

A másik nő egy fiatal lány személyében jelentkezett. És hajlósan szerelmes volt Chaplinbe. A legképtelenebb dolgokat követte el, hogy Chaplin közelébe férközhessen. Mindenféle trükköt eszelt ki, hogy bejusson a stúdióba, ahol Chaplin dolgozott, megvesztegette Chaplin insását és elrejtőzött a lakásán, botránnyok voltak és az emberek felsőhajítottak — aha, hát ez az oka, ez a másik nő, emiatt nem vette meg el Chaplin Pólát. Pola most nagyon haragszik emiatt a nő miatt és az egészéből nem lesz semmi. Ki tudja, hogy Chaplin milyen érzelmi szálak kötik ehez a lányhoz?

Aztán megint kiderült, hogy az egész találgatásnak semmi komoly alapja nem volt. Nem volt pedig azért, mert Chaplin még csak nem is ismerte ezt a lányt, ez a lány nem volt egyéb, mint egy mozifantázma, aki Chaplinbe, az emberbe annyira beleszeretett, hogy azt hitte, nála nélkül nem tud élni és emiatt öngyilkosságot akart elkövetni.

A nagy kérdés tehát megmaradt — tehát mért nem?

Es jönnek a találgatások sorra. Tetszik tudni, mondják, hogy van az ilyen művészeknél. Két egyéniség. A Chaplin is egy egyéniség, meg a Pola Negri is egy egyéniség, már most két ilyen egyéniség állandó összekötésben áll egymással. Egyik se akar meghajolni. Mindegyik dominálni akarja a másikat.

Ezért késik a házasság. Félnek egymástól.

Mi az, hogy félnek egymástól, mondja egy másik verzió, direkt ellenségei lettek egymásnak. Menyasszony és vőlegény, igaz, de úgy éneken egymás mellett, mint kutya és macska. Állandóan veszekszenek.

Volt egy harmadik verzió, amely már azt is tudta, hogy Pola Negri és Charlie Chaplin már össze is verekedtek.

Az érdekelet felek, természetesen, nem nyilatkoznak.

Folytatják a munkájukat tovább. Pola Negri most fejezett be egy képet, Chaplin pedig szorgalmasan dolgozik egy új képen.

Mi lesz ennek a vége? Ki tudja?

Senki se kérdezi se Chaplintól, se Pola Negritől, tetszik-e nekik ez az állapot, hogy a kíváncsi közönség beleavatkozik a legprivátább életükbe. Ki van annak téve ennek a torturának, Pola Negri, ez a lenygel származású lány, akinek az eredeti neve valami kimondhatatlan szűkséggel kacsaringózik, azért vette fel a Negri nevet, mert világéletében irodalmi nő volt, aki legjobban Ada Negrit, a nagyszerű olasz költőnőt tisztelte. Az ő emlékére lett belőle szintén Negri. Egy ilyen dispozióju nő — vajjon tetszik-e neki ez a nagy indiszkréció? Aligha. Aligha tetszhetik annak a nőnek, akit a finom lelkű Chaplin feleségül akar venni.

Ezzel azonban az emberek édeskeveset törődnek. Kíváncsiskodnak, indiszkrétek tovább.

Mindennek persze vége lesz, ha Pola Negrit Charlie Chaplin végül mégis elveszi.

Vége lesz — addig, míg az imádott közönség ki nem talál valami új alapot arra, hogy tovább firtassa a magánéletüket.

A mai materiális világban az anyagi kérdések sokkal jobban érdeklik az embereket, mint a lelkiek. A házasság-kötésnél nem az a legfontosabb kérdés, hogy szereti-e egymást a két ifju lélek, hanem az, hogy mi-ből élnek meg?, — van-e hozományja és ha van, mennyi a nőnek?, — van-e adóssága és ha van, mennyi a vőlegénynek?

Ezek a legfontosabb kérdések azonban nem játszanak szerepet a Pola Negri-Charlie Chaplin házasság előtt. Charlie Chaplinról mindenki tudja, hogy a legnagyobb jövedelmű moziszenesek egyike Amerikában, míg Pola Negri sem panaszkodhat a "gázsijára". Charlie akkor lett igazán nagy Amerikában, amikor az első "millió" szerződést aláírta. Ő volt a legelső moziszenész az egész világon, akinek film-vállalkozók ily óriási összeget biztosítottak. Annak idején a "First National" kötötte azt a szerződést a nagyszerű moziművészzel, amely évi egymillió dollár fizetést biztosított neki.

Ma már nincs egy esztendőre szüksége Charlie Chaplinnek ahhoz, hogy megkeresse a milliót. Egyik legnagyobb sikerű képével, a "Kid"-del több mint egy millió dollárt keresett. Ez a kép különben azért is történelmi eseményt jelent az amerikai mozivilágban, mert ezen a képen szerepelt először vezető, nagy szerepben Jackie Coogan, a gyerek-művész. A hat esztendő Jaekie Charlie Chaplin kezei alatt fejlődött naggyá és a "Kid" című képben Charlie személyesen tanította mindenre a gyereket, aki örökké hálás lehet, hogy ily kitűnő mester fűrdőzött, foglalkozott vele.

Amerikában, a mozi szűdületes fejlődése nyomán új "arisztokrata" osztály alakult. Ennek az új társadalmi kasztnak a legelőkelőbb és legnagyobb moziművészek és művésznők a tagjai. Az arisztokraták sorában a legelső helyet két férfi és egy nő foglalja el. A nő: Mary Pickford, a két férfi: Charlie Chaplin és Douglas Fairbanks, akiket David Griffith-el, a mozi rendezők fejedelmével együtt, a "big four"-nak ismer a mozivilág.

Az arisztokraták osztályába került tehát Charlie Chaplin, akinek születését, származását homály fedi. Annyi bizonyos, hogy Oroszországban született zsidó fiú volt, aki gyerekkorában került Angliába és különféle színpadi kísérletezések után került át Amerikába, ahol néhány esztendő alatt érte el felülmúlhatatlan sikereit.

Pola Negriről sem tudunk sokkal többet. Csak annyit, hogy ő is alacsony sorsból küzdötte fel magát, őt is a művésze tette arisztokratává és nem a születése.

Az emberek beleszóttyeleskednek minden kednek mindenben. Állandóan firtatják azoknak multját, a kikhez semmi közük. A tény az, hogy Charlie Chaplin is, is, igazi tehetség, nagyszerű művész, akiket az "isten is egymásnak téreintett".

ezért jól gondold meg, hogy a pipacsok közé akarsz-e liliomok közé mégy, akkor a gyermekek mind a te gyermekei. Ha a pipacsok közé mégy, akkor a gyermekek mind a te gyermekei. Ha a pipacsok közé mégy, akkor a gyermekek mind a te gyermekei.

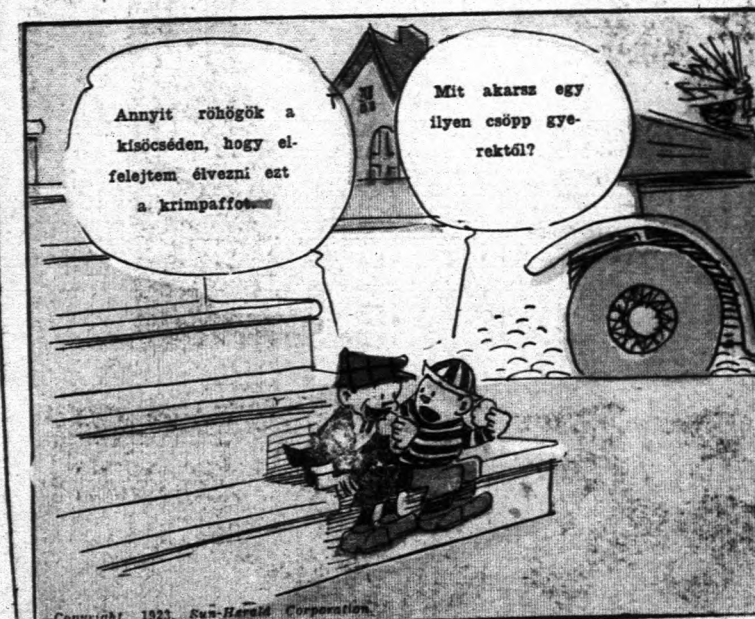
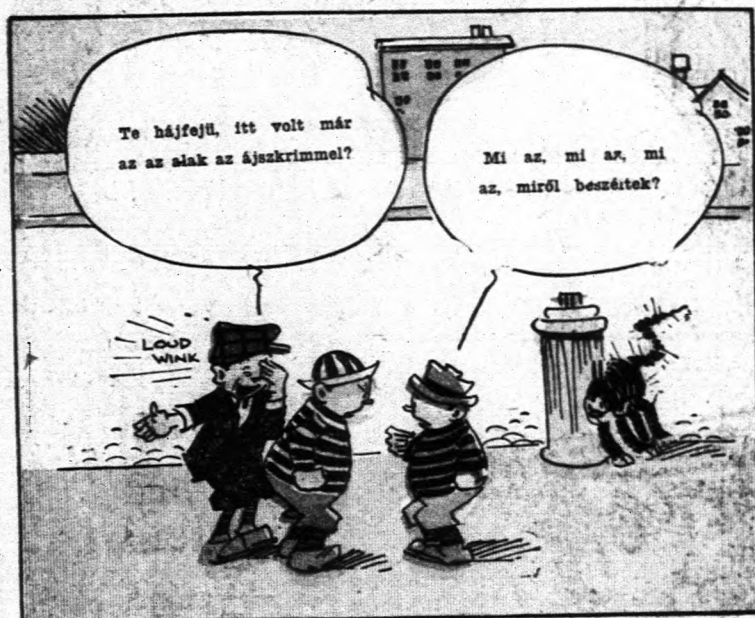
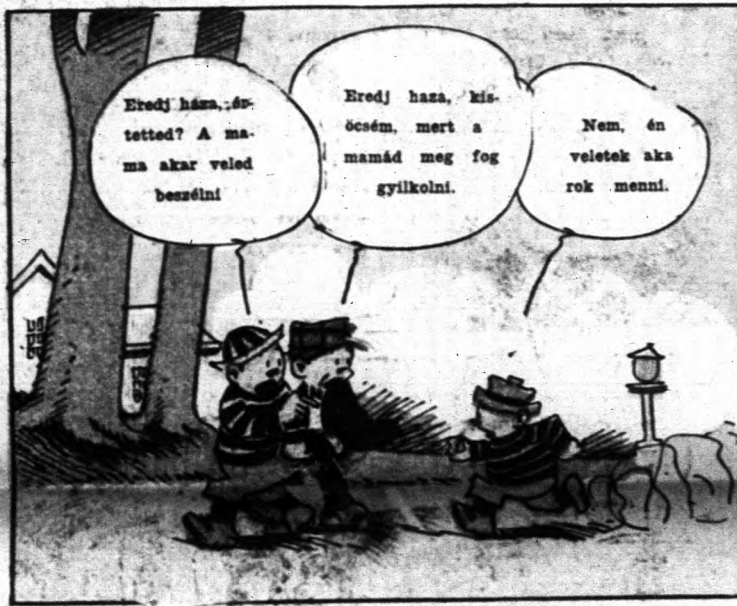
Ha a gazdag gyerekek közé mégy, akkor a gazdag gyerekek közé mégy. Ha a gazdag gyerekek közé mégy, akkor a gazdag gyerekek közé mégy.

Ha a szegény gyerekek közé mégy, akkor a szegény gyerekek közé mégy. Ha a szegény gyerekek közé mégy, akkor a szegény gyerekek közé mégy.

Csintalan Peti Kalandjai

VALLOMÁS

A "Vasárnap" számára írta: Szentgyörgyi Ferenc

Nem, egyáltalán nem vagyok izgató, ügyvéd ur... Hogy keressen a szavakat és néha remeg a hangom, ez azt hiszem attól van, hogy már... remegő is? Igen, igen, emlékszem. Tehát három hónap. Betegesen nagy idő. Három hónappal ezelőtt meg élt, még lélegzett, igen ügyvéd ur, bármennyire hihetetlenkedik is, három hónappal ezelőtt, amikor ezt a csaf, szörös kezemet levettem a fehére, meleg nyakáról... Bocssáson meg, ügyvéd ur... azonnal... Egy pillanat türelmet kérek csapán, hiszen én már...

mint kisdíák koromban, ha észrevetem, hogy a kaszárnyából hangos dobpergással kifordulnak a katonák. Sütött a nap, ügyvéd ur, mosolygott az Őhó-utra és a nők világa, könnyű ruhákban jöttek felém, halványpirosan csipett arccal, kisné mámorosan, megszálltan a tavaszi nap arany ragyogásában... Nem, nem ügyvéd ur, akkor, ezen a napon még is olyan egyszerű öltözék kint kintartóruhában volt és a harisnyáján nem látzott át formás lábának fényessége. Oh, akkor és még azután is sokszor tudott örülni annak, amit láttem kapott. Vagy... mit tudom én? — Talán már akkor is hazudott. De a hazugágában még sem volt annyi bűn, vagy legalább is én nem láttam benne. És higye el, ügyvéd ur, én, ahol hazusztendés asszonyok adnak ajándékot övenves férfiak, kapott, szürke életének, ott ez is elég.

— Szeretem! Oh, nem, ügyvéd ur. En akkor már tudtam annyit arról az ösült hajszáról, amelyben megkötözösdött férfiak és nők szerepelnek, hogy a szerelem nem föltétlenül szükséges ahhoz, hogy két ember összekedjen nélkül leljen egy teljes életet. Sőt talán jobb is, ha hiányzik, mert akkor nincs, aminek elmulását egyszer fájdalmasan konstatáljuk. En csak hálat akartam, ügyvéd ur, parányi hálat és feltétlen hálaomat. Azt, ami fölénk, sojtát akaratunktól függ. És még valamit, azt, hogy én, egyedül csak én szegedhesem őt.

— Aztán... Aztán, azt hiszem, nincs is tovább. Hittem neki, mint, ahogyan hisznek a többi férfiak. Ha a gyantából keserű lett a szájam ize, — észrevette. Odabüjt hoztam, illatos haja az arcomt csókolta és én, elfeledtem mindent. Őt pere mliva már életre tértem és alázatosan bocsánatot kértem, mert rossznak mertem lenni. Így ment ez, térdeltem és alázatosan bocsánatot kértem. Hazudott és én lecsókoltam szájára a két hosszú, gyötrelem éven át. Hazudott és én lecsókoltam szájára a két hosszú, gyötrelem éven át. Hazudott és én lecsókoltam szájára a két hosszú, gyötrelem éven át.

Vasárnap tüstént, három hónappal ezelőtt. Vasárnap délután három órákor. Fekete szőlőnkabát volt rajtam, emlékszem, még ő keféte le és egy gomb is fityegett elől a kabátban, azt is felvartam. A cernát az apró, szép, fehér egérfogaival harapta el. Az előszobájában megadólkodtuk egymást, aztán elmentem. "Őt órára itthon légy, fiam!" kiáltotta utánam és intett azzal a puha, meleg kis kezével. Nem őt órára mentem haza. Nem. Négyre. Négy órákor berugtam az előszobájába, mert a kulcs bellől begyűrt a zárban. És... és ott voltak mindketten. Együtt... ügyvéd ur, én... én akkor nem tudtam azzal, azzal a másikkal csak őt láttam, egyedül őt, aki nekem, furd, szürke életemnek levegőt, hitet, szépséget, tartalmat jelentett, aki akkor ott... ott állott előttem beszennyezve megakázza, remegve, ijedten, rémülten és én... én... ügyvéd ur. Nézzé, nézzé ezt az ösötömbö, durva férfi kezét, lássa ez... ez tapadt akkor rá a legzsebb asszony fehér, gömbölyű nyakára. Megsértőtta... így, lássa, a kormok felhasztották bőrét, vércsepp csordult ki, vér a akkor... igen... akkor lebuhtam hozzá és csókoltam, csókoltam a piros vért, a hideg száját, a haját, a fehér nyakát, mert... mert szerettem és így megaláztam, megcsényítve szerettem, ügyvéd ur, szerettem, én ez nem érte, nem is értheti, mert lássa, ha lehetne, ha ez lehetne volna, hogy a véremlől, az életemből adhatnék neki, ha most feltámaszthatnám, ha körmeimmel kikaparhatnám a földből, a sírból, ha élve, újra élne, őh, ügyvéd ur, akkor én... én mindent, mindent megbeszéltem neki és... és esküszöm, ügyvéd ur, esküszöm, hogy megoláim megövezem...

ahol nem emberek, csak állatok vannak. Mert lássa, ügyvéd ur, az állatokban szív és szelvényben annyi hála van, hogy nekünk embereknek kellene kölcsön kölcsön lenniük, hogy málták lehasználni végigélni ezt a cudar és átkozottan szép, szörnyű életet. Ha szív volna az emberekben, ügyvéd ur, ha szeretni tudnák egymást akkor is, amikor a nagy távolságok megváznak közöttük, oh, ügyvéd ur... akkor... akkor most én nem volnék gazember, gyilkos, aki ezzel, lássa, ezzel az ösötomb, durva kézzel megfojtotta a világ legzsebb, legféhérebb.

— Nem, nem... semmi, ügyvéd ur. Bocssáson meg. Igen, tudom, hiszen azért hívtam át ide, hogy töredelmes vallomást tegyek, hogy elmondjam, miért történt ez úgy, ahogyan megtörtént és... igen, ha tudom, hát mentem magamat. Hisz, mondom! Hát érdemem! Maudja, ügyvéd ur, én, aki már annyi furem embert bírtet visgált meg, annyi jószágot és gonoszágot fejtett izkra, mondja, hát érdemem! Nem, nem, — igaz van, ügyvéd ur, teljesen igaz van. Rossz ember, az sem vagyok. Rossz nem, csak férfi. Egy szegény, ostoba férfi. Csak olyan, mint a többi. Semmivel sem jobb, semmivel sem rosszabb. Ostoba, nyomorult férfi, aki nőért született és azért hal meg. Aki minden gonoszágot és bűnt el tud követni egyetlen női szempárral. Mert, higye el, ügyvéd ur, minden bűn és gonoszág, ami avilágban történt és történni fog, mind férfiak követték és követik el a — nőért.

— Igen, igen ügyvéd ur, most már róla beszélhetek. Igen, róla. Hogy őt ismerte, azt mondja, ügyvéd ur? Lássa, ez valahogy állítja. Ezt még én sem mondhatom el róla, pedig három teljes évig voltam egymás mellett. Igen, nagyon helyesen mondom. Egy más mellett, úgy, mint mikor két furem titkakat rejtgetés lélek összekérül és él... él, amíg jön egy szörnyű pillanat és egymásra csúsznak. Betegtelen, nagy csodálkozás. És ez a felosadás, ez... ez a végét jelenti. Ez az a pillanat, amikor az egyikük gyilkos lesz, a másik pedig áldozat.

— Nézzé, ügyvéd ur, most például eszembe jut az a jószagu tavaszi délután, amikor három évvel ezelőtt a Népliget felé sétáltam. Világos szürke felőli volt rajtam, a kalapot elől a szememre húztam, a kezemet hátrattarttam és úgy löbáltam a sétapályámat. Lassan, kimért lépésekkel mentem, pedig futni, szaladni szerettem volna, meg főtűrni,

tiatában vagyok mindennel, én már le számoltam magammal, az élettemmel, nekem most már semmi, de semmi más vágyam nincs, mint pihenni. Elmesélni valahová messze, nagyon messze, ügyvéd ur, valami lakatlan szigetre.

— Igen, igen ügyvéd ur, most már róla beszélhetek. Igen, róla. Hogy őt ismerte, azt mondja, ügyvéd ur? Lássa, ez valahogy állítja. Ezt még én sem mondhatom el róla, pedig három teljes évig voltam egymás mellett. Igen, nagyon helyesen mondom. Egy más mellett, úgy, mint mikor két furem titkakat rejtgetés lélek összekérül és él... él, amíg jön egy szörnyű pillanat és egymásra csúsznak. Betegtelen, nagy csodálkozás. És ez a felosadás, ez... ez a végét jelenti. Ez az a pillanat, amikor az egyikük gyilkos lesz, a másik pedig áldozat.

— Igen, igen ügyvéd ur, most már róla beszélhetek. Igen, róla. Hogy őt ismerte, azt mondja, ügyvéd ur? Lássa, ez valahogy állítja. Ezt még én sem mondhatom el róla, pedig három teljes évig voltam egymás mellett. Igen, nagyon helyesen mondom. Egy más mellett, úgy, mint mikor két furem titkakat rejtgetés lélek összekérül és él... él, amíg jön egy szörnyű pillanat és egymásra csúsznak. Betegtelen, nagy csodálkozás. És ez a felosadás, ez... ez a végét jelenti. Ez az a pillanat, amikor az egyikük gyilkos lesz, a másik pedig áldozat.

— Igen, igen ügyvéd ur, most már róla beszélhetek. Igen, róla. Hogy őt ismerte, azt mondja, ügyvéd ur? Lássa, ez valahogy állítja. Ezt még én sem mondhatom el róla, pedig három teljes évig voltam egymás mellett. Igen, nagyon helyesen mondom. Egy más mellett, úgy, mint mikor két furem titkakat rejtgetés lélek összekérül és él... él, amíg jön egy szörnyű pillanat és egymásra csúsznak. Betegtelen, nagy csodálkozás. És ez a felosadás, ez... ez a végét jelenti. Ez az a pillanat, amikor az egyikük gyilkos lesz, a másik pedig áldozat.

— Igen, igen ügyvéd ur, most már róla beszélhetek. Igen, róla. Hogy őt ismerte, azt mondja, ügyvéd ur? Lássa, ez valahogy állítja. Ezt még én sem mondhatom el róla, pedig három teljes évig voltam egymás mellett. Igen, nagyon helyesen mondom. Egy más mellett, úgy, mint mikor két furem titkakat rejtgetés lélek összekérül és él... él, amíg jön egy szörnyű pillanat és egymásra csúsznak. Betegtelen, nagy csodálkozás. És ez a felosadás, ez... ez a végét jelenti. Ez az a pillanat, amikor az egyikük gyilkos lesz, a másik pedig áldozat.

— Igen, igen ügyvéd ur, most már róla beszélhetek. Igen, róla. Hogy őt ismerte, azt mondja, ügyvéd ur? Lássa, ez valahogy állítja. Ezt még én sem mondhatom el róla, pedig három teljes évig voltam egymás mellett. Igen, nagyon helyesen mondom. Egy más mellett, úgy, mint mikor két furem titkakat rejtgetés lélek összekérül és él... él, amíg jön egy szörnyű pillanat és egymásra csúsznak. Betegtelen, nagy csodálkozás. És ez a felosadás, ez... ez a végét jelenti. Ez az a pillanat, amikor az egyikük gyilkos lesz, a másik pedig áldozat.

— Igen, igen ügyvéd ur, most már róla beszélhetek. Igen, róla. Hogy őt ismerte, azt mondja, ügyvéd ur? Lássa, ez valahogy állítja. Ezt még én sem mondhatom el róla, pedig három teljes évig voltam egymás mellett. Igen, nagyon helyesen mondom. Egy más mellett, úgy, mint mikor két furem titkakat rejtgetés lélek összekérül és él... él, amíg jön egy szörnyű pillanat és egymásra csúsznak. Betegtelen, nagy csodálkozás. És ez a felosadás, ez... ez a végét jelenti. Ez az a pillanat, amikor az egyikük gyilkos lesz, a másik pedig áldozat.

— Igen, igen ügyvéd ur, most már róla beszélhetek. Igen, róla. Hogy őt ismerte, azt mondja, ügyvéd ur? Lássa, ez valahogy állítja. Ezt még én sem mondhatom el róla, pedig három teljes évig voltam egymás mellett. Igen, nagyon helyesen mondom. Egy más mellett, úgy, mint mikor két furem titkakat rejtgetés lélek összekérül és él... él, amíg jön egy szörnyű pillanat és egymásra csúsznak. Betegtelen, nagy csodálkozás. És ez a felosadás, ez... ez a végét jelenti. Ez az a pillanat, amikor az egyikük gyilkos lesz, a másik pedig áldozat.

— Igen, igen ügyvéd ur, most már róla beszélhetek. Igen, róla. Hogy őt ismerte, azt mondja, ügyvéd ur? Lássa, ez valahogy állítja. Ezt még én sem mondhatom el róla, pedig három teljes évig voltam egymás mellett. Igen, nagyon helyesen mondom. Egy más mellett, úgy, mint mikor két furem titkakat rejtgetés lélek összekérül és él... él, amíg jön egy szörnyű pillanat és egymásra csúsznak. Betegtelen, nagy csodálkozás. És ez a felosadás, ez... ez a végét jelenti. Ez az a pillanat, amikor az egyikük gyilkos lesz, a másik pedig áldozat.

— Igen, igen ügyvéd ur, most már róla beszélhetek. Igen, róla. Hogy őt ismerte, azt mondja, ügyvéd ur? Lássa, ez valahogy állítja. Ezt még én sem mondhatom el róla, pedig három teljes évig voltam egymás mellett. Igen, nagyon helyesen mondom. Egy más mellett, úgy, mint mikor két furem titkakat rejtgetés lélek összekérül és él... él, amíg jön egy szörnyű pillanat és egymásra csúsznak. Betegtelen, nagy csodálkozás. És ez a felosadás, ez... ez a végét jelenti. Ez az a pillanat, amikor az egyikük gyilkos lesz, a másik pedig áldozat.

— Igen, igen ügyvéd ur, most már róla beszélhetek. Igen, róla. Hogy őt ismerte, azt mondja, ügyvéd ur? Lássa, ez valahogy állítja. Ezt még én sem mondhatom el róla, pedig három teljes évig voltam egymás mellett. Igen, nagyon helyesen mondom. Egy más mellett, úgy, mint mikor két furem titkakat rejtgetés lélek összekérül és él... él, amíg jön egy szörnyű pillanat és egymásra csúsznak. Betegtelen, nagy csodálkozás. És ez a felosadás, ez... ez a végét jelenti. Ez az a pillanat, amikor az egyikük gyilkos lesz, a másik pedig áldozat.

— Igen, igen ügyvéd ur, most már róla beszélhetek. Igen, róla. Hogy őt ismerte, azt mondja, ügyvéd ur? Lássa, ez valahogy állítja. Ezt még én sem mondhatom el róla, pedig három teljes évig voltam egymás mellett. Igen, nagyon helyesen mondom. Egy más mellett, úgy, mint mikor két furem titkakat rejtgetés lélek összekérül és él... él, amíg jön egy szörnyű pillanat és egymásra csúsznak. Betegtelen, nagy csodálkozás. És ez a felosadás, ez... ez a végét jelenti. Ez az a pillanat, amikor az egyikük gyilkos lesz, a másik pedig áldozat.

A SOLYMÁRI RÓZSALÁNY VÁLASZTÁS

A SOLYMÁRI RÓZSALÁNY lasankint kifakul az emberek emlékezetéből, de — úgy látszik — az idén megint beszélni fognak róla. — Hogy ki az a solymári rózsalány? Mindenki hallott már róla, de pontosan megmondani mégis alig tudja valaki. A rózsalány az az érényes hajadon, aki a maga községében a legkülönb valamennyi leánytól köztűnt s akit rózsalánnyá megválasztanak és ebből az alkalomból megünnepelnek úgy, hogy egy-egy ilyen rózsalány választás nem kisebb mozgalom szokott lenni, mint a bucsu.

A solymári rózsalány címeért három pestmezei falu leányai vetekedtek. A budai hegyeken túl fekvő Solymár, azután a Pilis hegy lábánál elterülő Pilisvörösvár és Piliszentiván leányai közül történt évenként felváltva a választás, amely esztendőnk hosszu során át 1914-g tartott. Akkor választották meg az utolsó rózsalányt, azután közbejött a háboru és a nagy felfordulás úgy, hogy kilenc éven keresztül szünetelt ez az érdekes népszokás. A három község érényes leányai férjhez mentek anélkül, hogy rózsalányokká avatták volna őket és nem kapták meg az ezer korona jutalmat, amely valamikor szép summa volt: kitélt halála a hozomány.

Most, kilenc év múltán — így tudják az emberek — megint felélevenítk a régi szokást. Az idén ismét lesz rózsalány választás, még pedig Szentivánon, mert erre a községre következik a sor. A kitézött díj is megszaporodott koronáskárából és azok kamataiból. Várják a községi dobost, aki a nagy eseményt hírül fogja adni. Így újsgólták ezt nekünk Solymáron és a faluvégi, kis korcsmában bizákn beszéltek az idősbb svábok az elmúlt rózsalány ünnepségekről, amelyeken ők résztvettek, míg a mai fiatalok csak hírből ismeri a dolgot.

— Régi szép idők voltak ezek — mondta egy ráncos képű, öreg sváb — akkor még a fiatalok is egészen más volt, mint ma. En nem is tudom, hogy odaadnám-e a rózsalány-díjat akármelyiknek is.

— Csak ne ócsároja a mai fiatalokat — szóltak közbe ifjú legények a szomszéd asztal mellől. A régi rózsalányokban is volt hiba. Ugye Szepe?

— Szepe a korcsmáros volt. Se nem öreg, se nem gyerek. El lehetett fogadni döntő bírónak a legények és az öreg között.

— Hogy régebben mi volt, nem tudom, de a legutolsó ünnepen ott voltam és bizony akkor akadt egy kis baj a rózsalány körül. Furem eset, nem is tudom elmondjam-e a városi ur jelenlétében.

— Ha furem eset — nógattak — annál inkább mondja el. Végre engedett a korcsmáros és elmondta.

— Mindenekelőtt tudni kell, hogy a rózsalányt a községi képviselő testület választotta mindig. Az ezer korona díjat mindjárt nem kapta meg a győztes, mert feltétel volt, hogy három hét alatt férjhez kell mennie. Amikor az esküvőről kijött a templomból, a kezébe nyomtak egy imahárvyvet és ez ezer koronát aranyban.

Még egy feltétel volt: a rózsalánynak magyarul kellett tudnia. — Hiszen minden lány tud itt magyarul — szóltak közbe a legények.

— Ma igen, de 1913-ban, az utolsó előtti választáson meg olyan lányt választottak meg, aki nem tudott magyarul.

Egy vörösvári lány vált a győztes, őt tartották a legerényesebbnek, de mert magyarul nem tudott, a díj átadását elhalasztották a következő évre, 1914-re, hogy majd a solymári győztes rózsalánnyal egyszerűen kapja meg. A nagy nap el is érkezett, de mi történt? A vörösvári rózsalánynak időskorban babája született. Az

emberek megnézni és sokszor ott voltak a Karácsonyi grófok is. — Az öreg most már büszke nézett körül, mert látta hogy elbeszélését nagy figyelemmel hallgatják. A figyelő embert kocsizörgés zavarta meg. A korcsma előtt egy szalmával megrakott kocsit dőccgött el, amelyet egy rendkívül kövér, öreg svábasszony hajtott.

— Nini, a Nani, a Spiegelbauer né — mondta a korcsmáros — hogy dolgozik még mindig. — Nincs az a férfi, aki utána csinálja.

— Bizonyosan csuklik most a kocsit tetején — nevetett hurogatva az öreg sváb.

— Miért csuklana? — kérdest, egy legény.

— Mert emlegettük.

— A Nánit.

— Igen, őt is a többivel együtt. Mert hát ő sem volt mindig ilyen öreg és kövér. Rózsalány volt egy szer és nem csak érényes, hanem szép is. A legzsebb lány az egész faluban. Csak littatók volna... Nehéz volt elképzelni a kövér öregasszony láttára, de el kellett hinni az öregnek, olyan meggyőzően mondta. S a szeme is ragyogott hozzá. Úgy látszik nem csak a bortól, hanem a régi szép emlékektől, amelyek most feltámadtak benne, hogy az idén ismét életrele a solymári rózsalány.

MME GANNA WALSKA M^CCORMIC

Hogyan hol tölti a mézesbeteit a Rockefeller unokája és férje, a svájci lovagló mester, azt még a legbizalmasabb barátai sem tudják. A románc, amely házassággal végződött.

OSERÉK NÁSZUTAZÁSON

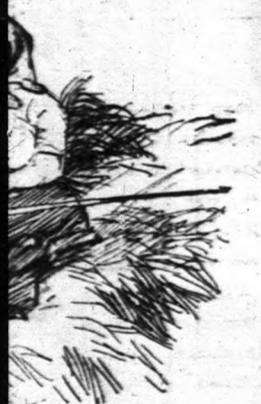
gyi Ferenc

ből hangos dobpergással ki-
az Chü-utra és a nők vilá-
arecal, kissé mámorosan,
nem ügyvéd ur, akkor, ezen
volt és a harisnyáján nem
tán is sokszor tudott örülni
már akkor is hazulott. De
is én nem láttam beülni.
adnak ajándékot ötvenéves

n annyit arról az ösült haj-
nek, hogy a szerelem nem
kül-letjen egy teljes életet.
mulását egyszer fájdalmasan
hálát és feltétlen hűséget.
Azt, hogy én, egyedül csak

n neki, mint, ahogyan hisz-
szerevette. Odabújt hoz-
at. Ót pere múlva már előt-
mertem hinni, így ment ez,
s én lecsókoltam szája-
is elmondom.

ezelőtt. Vasárnap délután
tam, emlékszem, még 5 ke-
bátom, azt is felvartta. A
rúpta el. Az előszobájában
óraira íthón lögy, fiam!
meleg kis kezével. Nem öt
akor berugtam az előszob-
árban. És... és ott voltak
én akkor nem törődtem
egyedül őt, aki nekem, fá-
péket, tartalmat jelentett,
szeye megahízva, romegye,
ur. Nézzé, nézzé ezt - az

TÁS

rek megnézni és sokszor ott
a Karácsonyi profék is.
őreg most már büszkén né-
sörül, mert látta hogy elbe-
ét nagy figyelemmel hall-
A figyelő embert kocsi-
s zavarta meg. A koresma
egy szalmával megrakott
döcögött el, amelyet egy
ívül kövér, öreg svábasszony

Nini, a Náni, a Spiegel-
né — mondta a koresmáros
gy dolgozik még mindig. —
az a férfi, aki utána esi-

Bizonyosan csuklik most a
tetején — nevetett huzva-
az öreg sváb.
Miért csuklana? — kérdezt.
egény.

Mert emlegettük.
A Nánit.
Igen, őt is a többivel együtt.
hát ő sem volt mindig ilyen
és-kövér. Rózsalány volt egy
és nem csak érényes, hanem
is. A legszebb lány az egész
an. Csak láttatok volna! —
héz volt elképzelni a kövér
asszony láttára, de el kellett
az öregnek, olyan meggyó-
mondta. S a szeme is ragyo-
hozta. Ugy látszik nem csak
rtól, hanem a régi szép em-
től, amelyek most feltamad-
benne, hogy az igen ismét
rekel a solymári rózsalány.

HAROLD MCCORMICK

OSER ISTALLOJA

MAX OSER

Mrs GANNA WALSKA MCCORMICK

MATHILDA MCCORMICK OSER

Mrs HAROLD MCCORMICK

EDWIN KRENN

Hogy hol tölti a
mészheteit a Ro-
ckefeller unokája
és férje, a svájci
lovaglómester,
azt még a legbi-
zalmasabb bará-
taik sem tudják.
A románc, amely
házassággal vég-
ződött.

SER ur és a felesége most valahol Európában nászútjukat csinálják. A nyájas olvasó előtt bizonyára nem lesz titok az, hogy a szerény Mrs. Oser elnevezés tulajdonképpen Mathilde McCormickot, az aratógépkirály leányát és John D. Rockefellernek, a világ leggazdagabb emberének unokáját illeti.

Az amerikai körökben olyannyira ismert leánynevet az egyszerű Oserrel cserélte fel. Az egyszerű svájci lovaglómesternek felesége lett. És most mindketten nászúton vannak. Hogy hol, azt talán még a legbizalmasabb barátai sem tudják.

Az új pár sokat szerepelt, akaratlanul a nyilvánosság előtt, mert hiszen a dusszagad leányról volt szó, aki egyszerű kisember felesége lett, olyan kisemberé, aki emellett még jóval idősebb is a dusszagad leánynál. A nászútjuk alkalmával azonban sikerült a nyilvánosságot kijátszaniok. Most azután a mézesheteiket töltik, nászútjukat élvezik, amelynek során állítólag tervbe van véve az Egyesült Államok meglátogatása is és amelynek végzetével svájci otthonukba fognak visszavonulni.

A McCormick család házasságai különben, különösen az utóbbi időben állandóan foglalkoztatták a nyilvánosságot. Az apa, Harold F. McCormick, ahogyan Chicagóban kimondták a válótételt a feleségétől, Rockefeller leányától, azonnal feleségül

vette Ganna Walskát, a lengyel származású, sokat szerepelt operákesnőt. Az anya pedig hír szerint Edwin Krenn fiatal osztrák építész-mérnöknek felesége lesz, aki Mrs. McCormickkal Zürichben is mekedett meg, ahol mindketten Carl Jung híres lélekanalistának előadásait hallgatták és aki később az asz-

szony titkárja lett. A legérdekesebb románc a családban kétségkívül a Mathilde románc volt csaknem egy teljes esztendőn keresztül magának foglalta le a nyilvánosságot.

A leány híres nagytatyja, John D. Rockefeller megalianszot kössön. Később állítólag beleegyezését adta, azonban azzal a feltétellel, hogy a leány sőt adta, azonban azzal a feltétellel, hogy a leány csak teljes nagykorúságának elérte, tizennyoleedik életévének betöltése után legyen Oser felesége. Ez így is történt. Az esküvőt a tizennyoleedik születésnap bekövetkezése után néhány nappal tartották meg.

Mrs. McCormick, az anya, annyira ellene volt annak, hogy a leánya a nála huszonhét esztendővel öregebb lovdatulajdonosnak felesége legyen, hogy a chicagói Probate Courtohoz fordult azzal a kérelemmel, hogy ez egyenesen tiltsa el a házasságot. Ezért a leánya az elmúlt évben kénytelen volt elhatalasztani az európai útját alig egy órával a hajó indulása előtt. Később az anya a keresetet visszavonta.

Az apa maga is eleinte ellene volt ennek a házasságnak, azonban később, amikor Ganna Walska férje lett, úgy látszik, liberálisabb nézetei lettek. Megadta a beleegyezését, azonban ő is csak azzal a feltétellel, hogy a leány várja meg a teljes nagykorúságát.

Maga a házasságkötés már nem vert fel olyan nagy port, mint az azt megelőző románc. Az egyik londoni polgári tisztviselő előtt kötötték meg a házasságot teljes egyszerűséggel. Azt megelőzően a menyasszony Londonban egy barátójával egy

bérelt lakásban lakott és állandóan érintkezésben volt a vőlegényével. Az utóbbi eleinte egy közeli szállodában lakott, míg később egy bérelt szobában, amelyért heti 5 dollárt fizetett. Egy francia hirlapíró, a kinek alkalmá volt Londonban a leányt látnia, arról lapjában a következőképpen nyilatkozott:

„Egyáltalán nem a szerenese elkényeztetett gyermeke ő. Nem az a típus az amerikai leánynak, amelyet oly gyakran látni a mozgófényképeken. Sem nem sportleány, sem nem athléta, sem modortalan. Gyengéd, szentimentális, igazi régifajta leány, az a típus, amelyet olyannyira kedvelünk.

„Készen áll arra, hogy ellentálljon a nyilvánosság csipkedéseinek, hogy feleségül menjen ahhoz, akit szeret, bármily szerény viszonyok között is éljen az. A híres család részéről bizonyára nem lett volna ellenetés az, ha véletlenül valamelyik szegény, lerongyolódott hercegeeskét fogta volna meg magának.”

A fiatal pár április tizenkettőjén megjelent az egyik londoni hivatalos helyiségben, ahol kiváltották a házassági engedélyüket. Oser ezeket az adatokat mondotta be:

Guillaume Max Oser, negyvenöt éves, nőtlen, foglalkozására nézve őrnagy a svájci hadseregben. Atyja foglalkozása: lovaglómester.

A menyasszony adatai ezek: Mathilde McCormick, tizennyole éves, leány, önálló jövedelme van, atyja foglalkozása: mezőgazdasági gépgyáros.

A menyasszony ugyanekkor felmutatta atyjának irásos engedélyét a házasságkötéshez, amelyet az amerikai angol főkonzul is láttamozott.

Ekkor kiderült az, hogy Miss McCormick megelőzően három hónapja lakott már Londonban álnév alatt. Oser a saját neve alatt három hétig lakott ugyanesak Londonban. Erre az angol törvények értelmében szükség volt, mert másképpen nem kaphatott volna házassági engedélyt.

Amikor Mathilde néhány hónap előtt Amerikából Európába utazott, hogy a vőlegényével találkozzék, ezeket mondotta:

„Én a magam részéről soha azzal nem törődtem, hogy egy milliomsnak a leánya vagyok. Biztos azonban, hogyha nem az lennék, a nyilvánosság nem sokat törődne a házasságommal.”

„Én csak egy fiatal leány vagyok, de tisztában vagyok a szívemmel. Hogy vajjon vonzó-e a vőlegényem egyénisége? Hát elhíhetik-e, hogy szeretni tudnám akkor, ha ilyen nem lenne?”

„Ami a kettőnk életkorát illeti, csak azt tudom, hogy huszonöt lap huszonötfeleképen írta meg a vőlegényem életkorát. És egyiknek sem volt igaz. Az igazság az, hogy a ketőnk viszonyában semmi romantikus sinesen. Az egész sokkalta természetesebb, mint a pletykálkodók képzelik.”

A SANDI HOOK-I VILÁGITÓTORONY

A sandy hooki világítótorony a maga nemében a legrégebb az országban s tizenegy évvel a forradalom előtt épült. New York kapujának egykori magányos világító óra, ma már csak egyike a fénylő, csemető, bugó tengeri órásmeknek.

ASANDY HOOKY világítótorony szerepe, enyhén szólva, már nem ugyanaz, mint volt valamikor ezelőtt. De ne értsük félre, ez a történelmi nevezetességű torony, amely ott emelkedik a tengeri homokon és kvarcon s a világ legnagyobb kikötőjének bejáratát jelzi, továbbra is változatlan erővel szórja fényugrait a hajók felé, a hajók javára. Az öreg világítótorony azonban ma már távolról sem teljesít annyira fontos szolgálatokat, mint még csak nem is sok esztendő előtt. A fejlődés ugyan nem szorította teljesen hátrébe, de nagy távolság választja el már az előtértől. Mielőtt a tengerész megpillantaná a sandy hooki fényt, már régen felfogta a fire islandi világítóhajó sugarait s az Atlantic Highland-nak tengert seprő fényesóvját. Utjának vonalát emellett megvilágítják az ujdívatu boják, amelyek fényt sugároznak, csengőket csengenek, vagy kürtöket bugatnak automatikusan évről-évre, minden nap, minden órában, szabályos időközökben.

De mégis volt idő, amikor a tengerész a sandy hooki torony fényét kereste legelőször. Manapság a dróttalan táviró már előre hirdeti a hajó közeledését, hosszú esztendőken át azonban egy ór állott a sandy hooki világítótoronyban, hogy ő hirdesse meg a hajó közeledését. Ez az ór addig figyelte távcsövével a közeledő hajót, amíg az orrán ki tudta venni a nevét. Akkor azután távirat ment New Yorkba, hogy ilyen meg ilyen hajó érkezik, a hajóhírek tudósítóinak nagy izalmára.

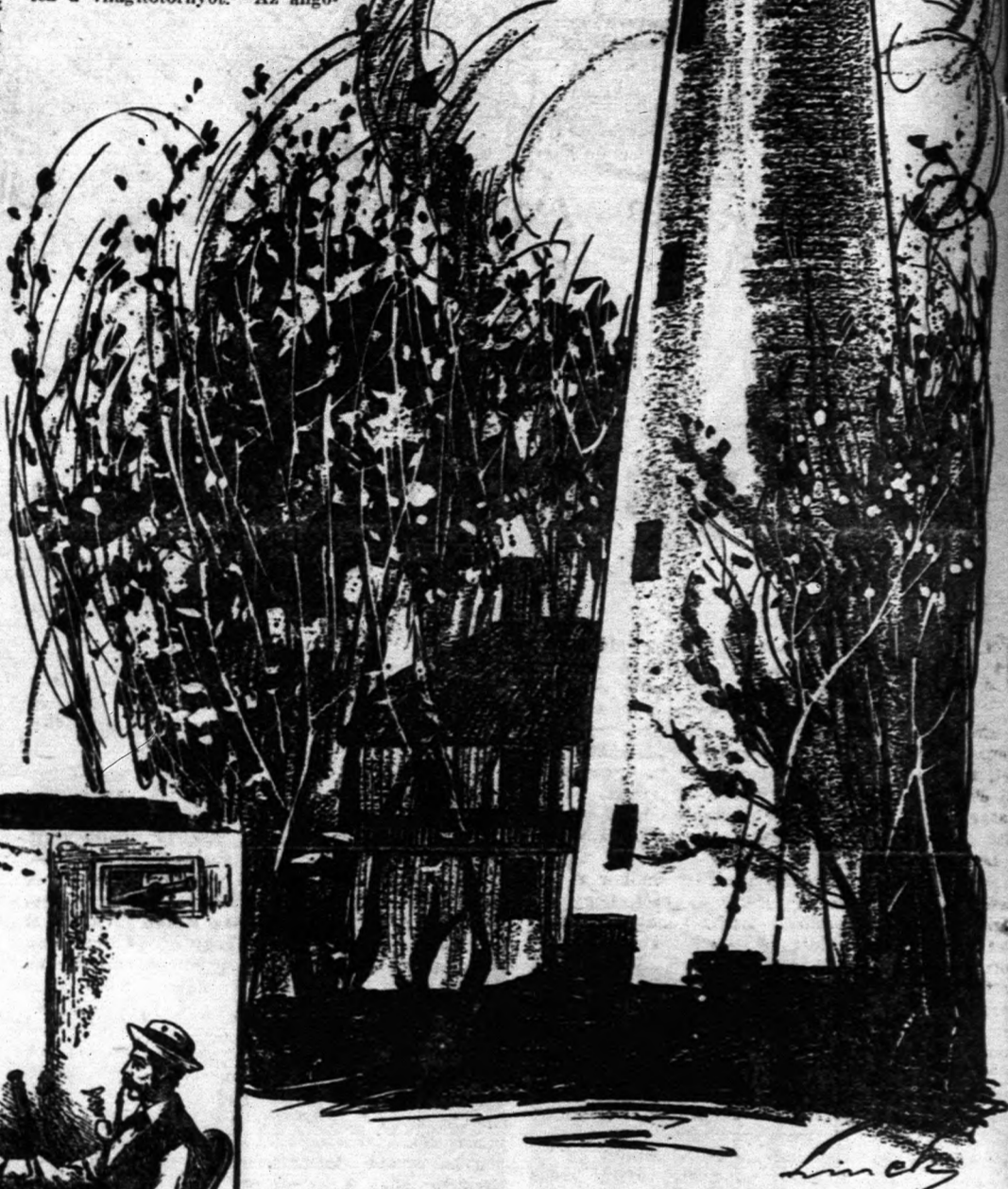
Ma már a sandy hooki világítótorony jelentősége csupán másodrangúvá süllyedt. S eljöhét az idő, amikor teljesen ki fog szorulni a használatból, bár nem lehet kétséges, hogy történelmi emlékei miatt még akkor is fenn fogják tartani. Ez az a szerep, amelyet a régi világítótorony manapság játszik: Egy nagy gőzös halad New York kikötője felé. A hajó már megpillantotta a fire islandi világítóhajó fényét messze kinn a hullámzó vizeken s az Ambrose világítóhajó mellett biztonsággal bejutott abba a mély, mesterséges csatornába, amely szintén Ambrose nevet visel. A gőzös több mérföldön át felfogta a new yersai parton emelkedő Navesink világítótorony időnkint felvillanó fénykévéjét, de a hajó kapitánya még valamivel többet keres.

A sandy hooki torony nyugodt, állandó izzását keresi, azzal a fényháromszöggel együtt, amelyet az ugyanazon a homokparton emelkedő északi és déli világítótornyok küldenek feléje. Ezek a sandy hooki torony közelében fekvő kisebb világítótornyok adják meg a szükséges biztonságot a hajó vezetőjének. Utjának irányát az északi világítótorony és a sandy hooki torony fényétől veszi az Ambrose csatorna belsejébe. Utját a legtermészetesebb módon veszi, úgy, ahogy valamikor a történelem előtti idők embere vette, aki két fa között nézett át esőnakanak orrán s úgy irányította a folyó tulsó partjának valamely meg határozott pontja felé. Ameddig a sandy hooki fény úgy sugárzik, a hogy kell s ameddig az éjszaka aránylag világos, az Ambrose csatornában nem igen történhetik szerencsétlenség, legfeljebb súlyos gondatlanságból. De ha a világítótornyok egyikének fénye kiadna s a háromszögletes lehetetlenné válna, akkor ott vannak már a Roamer Shoal és a Flynn Knoll, mind a ketten sok, nagyszerű hajó temetői.

Ezt a szerepet játsza tehát az öreg Sandy Hook, nem éppen a legfontosabb a világon, de épp annyira jelentős, mint bármelyik más mozdulatlan világítótoronyé a technika-szedületes fejlődésének korában. Maga az öreg Sandy Hook pedig a regényesség levegőjében fürdik. Az örökké változatos homokbuckák, a szükös növényzet, amely sok viharos küzdelem nyomát viseli magán, az ágyuk lörései s maga a forradalom előtti torony páratlan látványt nyújtanak.

A hullámok állandóan megváltoztatják Sandy Hook körvonalait, de a torony elég távol áll a parttól s elég magasan fölötte, hogy dacolni tudjon a tenger minden támadásával szemben. Nincs még egy világítótorony, amely annyi regényes történetnek és hagyományoknak volna a középpontja, mint ő. A sandy hooki fény a maga nemében a legrégebb az egész országban. 1764-ben építették a new yorki kereskedők kérésére, akik már azokban a rég elmúlt napokban is érezték, hogy szükség van egy világítótornyra a kikötő bejáratánál. Az 1761-iki állami törvényhozás engedélyt adott egy sorsjáték megtartására,

hogy négy akeres területet lehessen vásárolni Sandy Hookon, amelyet még akkor The Cedars-nak neveztek, vén fái után. Amikor Amerika még Anglia gyarmata volt s a gyarmatok háborúba keveredtek az anyaországgal, az amerikai tengerészek leszerelték a világítótornyot. Az anglo-

lok azonban később ismét felszerelték, hogy segítségére legyen a királyi hajóknak. Az amerikaiak minden áron el akarták pusztítani az ellenség tengerészeti támaszpontját s egy különítményt küldtek át az angol vonalakon, amely bombázta és súlyosan meg is rongálta a világítótornyot. Később ismét rendbe hozták a toronyt s ma is azt a képet mutatja, mint amikor fel-

építették. Vastag falai még nyáron is a börtön hűvös nyirkosságát tartogatják magukban. S egyes történelmi tudósok azt állítják, hogy a toronyt valamikor az angolok valóban börtönnek is használták.

A világító torony szolgálatban kétféle munka van "belső és külső." Ennek az osztályzásnak alapján azok, akik világítótornyokban teljesítenek szolgálatot, azok belső munkát végeznek, szemben azokkal, akik a világító, vagy javító hajókon teljesítenek szolgálatot s akiknek a legviharosabb tengerre is ki kell szállniuk, hogy behozzák a megromlódtatott hajókat.

A belső munkát általában a neve után nem igen tartják komoly foglalkozásnak, holott a valóságban nem egyszer egészen másként áll a dolog. Sok felelősség hárul a világító torony óreire, különösen olyan forgalmas körzetben, mint amilyen a sandy hooki. S a felelősség sulya az új technikai vívmányok terjedésével még csak egyre nehezebbé válik.

Sok gondot okoznak a motoresónakok kezdő és járatlan tulajdonosai, akik messze kimerészkednek a tengerre s a hirtelen viharban nem tudnak mihez fogni. Nem egy motoresónakos köszönheti életét a sandy hooki világító torony órének, bár az életmentés nem tartozik a toronyőr feladatai közé.

A repülőgépek eljövetele is nagyban növelte a világító torony órének felelősségét és munkáját. A leszállásra kényszerülő repülőket igen sokszor maga az ór menti meg, vagy az a tanács, amelyet az ór nyújt a repülőnek leszállás közben. A repülőgépekhez hasonlóan a vándormadarak, a repülőgépek élő testvérei is sok gondot okoznak a toronyőröknek. Vándorlásuk közben a hirtelenül szemükbe ötlő világosságtól megijedve sokszor ráhullanak a toronyra, beuzzák a torony ablakát s magát a világító készüléket is veszélyeztetik.

Maga a világító készülék, amely oly sok ezer hajót segít be New York kikötőjébe s amely oly ragyogó világosságot terjeszt egyszerű olajgáz lámpa. Gőzzel alakított keressenek fogyaszt és gázköpeny burkolja körül. Ezen a szinte hihetetlenül kicsiny és egyszerű lámpán függ ezer és ezer hajó biztonsága és sorsa.

S mégis ennek a kicsiny és egyszerű lámpának fényét, amely 7,200 gyertya világító erejének felel meg, normális viszonyok között a tengerész már tizenöt mérföld távolságról láthatja, ha a hajó fedélzete tizenöt lábnyi magasságban van a víz színe felett. Természetesen egy oceáni gőzös magas hidjáról még sokkal nagyobb távolságból is észrevehető a fényugár, amely a sandy hooki torony lámpásából veszi eredetét.

Az Egyesült Államok világító torony szolgálatát 43,000 mérföld hosszúságú part felett őrökdik. De ennek a szolgálatnak egyetlen része sem annyira jelentős, mint az, amelynek Sandy Hook a középpontja. Több, mint 1,000 hajó és 100 gőzhajó uszik a new yorki körzet vizein. A főműhelyek pedig, amelyek St. George S. I.-nél emelkednek, állandóan hatalmas vizsgáló és javító készletet dolgoznak.

Mindez azóta fejlődött naggyá és hatalmasra, amióta a sandy hooki világítótornyot felépítették. De az öreg torony mogorván tekint le ezekre a technikai vívmányokra, komor egyszerűséggel folytatja munkáját s dacol a fejlődéssel és az elmulással.

DES IRMAM.

egy képesle
nem tudtam
amelyben
ról beszámoltam
napról apró dolg
az olvasmány
életemben itt
ngság lott volna
soromban, hog
enke urát.

Szerettem már
állomáson fele
sen a vasúti k
Lenke két év
nekünk, azon
akkoriban a
ánoket olyar
es helyén van
lunk meg rajta
ennek, amely a
nyes gyorsasá
Balatonfüred
a nánási kasté
Az arckép
yzott róla. E
des, barna ko
zatosan belém
attam volna m
rös ismeretlen
be, ha nyári
szobámban. M
szavak Lenk
em, és éreztet

Lenke nem
állomásra, gy
cissé - mondta
tt a kocsihoz
épület mögé.
Azután repült
s kocsiut egyt
árterület és az
a másik oldal
földek. Az
n az árter
ok voltak,
gömbök, amely
nk hosszú fek
ra állítottak.
a tenger mo
ben állt, sehol
sehol egy hán
zolt volna ebb
Csak mi
ül élők itt
n, amely a vég
a vörös nar
et. Mintha M
nul ült mell
n, egyenesen
tta volna a k
u ut oda ve
ált senki
megakassza
an rohanó dia
Lenke sem
lekanyarodna
kocsink nem

MARGIT LÁTOGATÓBAN

A "Vasárnap" számára írta: Losonczy Zoltán

I.

ÉDES IRMAM, bocsáss meg, hogy eddig csak egy képeslevelezőpárral intéztelek el, de nem tudtam hazudni. Már pedig a levél, amelyben Nánásra érkezésem pontos részleteiről beszámoltam volna, a vidék leírása, mindennapi apró dolgaim, az egészségem, a környezet, az olvasmányaim, minden, minden a kéthetes új életemben itt a Lenkéék birtokán, mind esupa hazugság lett volna, ha nem írom le mindjárt az első soromban, hogy Miklóst szeretem. Miklóst, a Lenke urat.

Szerettem már az első pereben, amikor a nánási állomáson felem nyújtotta a kezét, hogy leugrassem a vasuti kocsiból. Az arcképe után, amelyet Lenke két év előtt, új asszony korában küldött nekünk, azonnal megismertem. Sokat nézegettem akkoriban a komoly arcu férfit, aki a mi barátunkot olyan egyszerűen elvitte, hogy a rendes helyén van a szája, meg az orra, de nem találtuk meg rajta a nyitját annak a nagy szerelemnek, amely a válogatósan kényes Lenkét olyan regényes gyorsasággal a karjába szédítette, hogy mire Balatonfüredről visszaérkeztünk Pestre, ő már a nánási kastély asszonya volt.

Az arckép hazudott, Irma, Miklós lelke hiányzott róla. Hiányzott a nézése, amely most csendes, barna komolysággal, nyitlan és mégis titokzatosan belém pillantott. Mintha öröktől fogva láttam volna már ezt a tekintetet, s benne az ismerős ismeretlent, aki forró szavakat sugott a fülembe, ha nyári estéken egyedül maradtam a hálószobámban. Milyen lehet ez a tekintet, ha a forró szavak Lenke fülét égetik — villant fel bennem, és éreztem, hogy előnti a pirosság az arcomat.

— Lenke nem jöhetett ki az állomásra, gyengélkedik kisére — mondta Miklós, és vitt a kocsizhoz az állomás épület mögé.

Azután repültünk. A magas kocsit egyik oldalán mély árterület és azon túl a Tisza, a másik oldalon sárga buzaföldek. Az alkonyati időben az ártér fűbokrai olyanok voltak, mint az aranygömbök, amelyeket árnyékuk hosszú fekete szalagjára állítottak. A sárga buza tenger mozdulatlan csendben állt, sehol egy élő lélek, sehol egy hang, amely megszólalt volna ebbe a némaságba. Csak mi voltunk egyedül élők itt a repülő kocsin, amely a végtelen út végén a vörös napba vitt minket. Mintha Miklós, aki szótlanul ült mellettem a bakon, egyenesen a napba hajtotta volna a kocsit. A hosszú út oda vezetett, s nem állt senki előttünk, hogy megakassza az aranyporban rohanó diadalszekeket. Lenke sem. Nem fogunk lekanyarodni semerre sem, kocsink nem fordul be

a kastélyba, ahol most Lenke egyedül van. Nem fogja látni Miklóst soha többé. A mi célunk a vörös nap.

Nem tudtam tovább belenézni. Lehunytam a szememet és egy világító, zöld korong gyult ki előttem, éppen olyan, mint a nap. Halkan felsikoltottam és Miklós karjához kaptam.

— Lassabbra vesszük a tempót — mondta mosolyogva Miklós, és a kocsit csendes ütemben haladt most már az uton. — Lenke mennyire sajnálja, hogy nem jöhetett ki a vasutra. Pedig hogy készült erre a napra, hogy magát ismét láthassa. Tudja-e, hogy már két éve vagyunk házasként, és azóta egyszer sem voltunk Pesten. Szegedre be-megyünk néha, de oda is csak ritkán. Valaha el sem tudtam volna képzelni, hogy így is lehet élni. De olyan gyorsan múlt el ez a két esztendő Lenke mellett.

A kocsit most már nem ment a napba. A nap helyén hűvös lilaszínű felhők usztak. A sárga buzatereng megfakult, a fűzfák fekete árnyéka pedig szétfolyt az egész színtéren. Az ut jobb oldalán szélfényben sötét jegenyefák emelkedtek a lilaszínű ég felé. Mintha valahonnan elindultak volna, neki a kocsitnak, az első már oda is ért, hogyha tovább akarnánk menni, elállják az utat. Éreztem, hogy a kastélyból jöttek a jegenyék, s

pár pere múlva már le is kanyarodtunk az utra, amelynek a szélén a fák állottak.

Egészen sötét volt, amikor a kastélyba értünk. Lenke nevetett és sirt egyszerre, amint a nyakamba borult. A híres márványarcra éppen olyan fehér volt, mint amikor utoljára láttam, az alakja egészen lányos, s a tekintete olyan tiszta, hogy le kellett sütnöm a szememet előtte. Féltem, hogy meglátja bennem a vörös napot.

Már másnap elhatároztam, hogy azonnal visszautazom Pestre. Két hét mulott el, és még mindig itt vagyok. Megvettem magamat, meg szeretnék halni és soha sem hittem volna, hogy van akkora boldogság, mint most az enyém. Naponként sokszor látom Miklóst és reszketek, ha a közlemben van. Féltelesen élvezem ki a bizalmaskodásait Lenkével, s egyre az a bűnös gondolat kísért, hogy Lenke helyébe képzeljem magamat. Tudom, hogy ez rettenetes, hogy meggyalázom ezt a fehérarcú asszonyt, aki dehogyan merne arra gondolni, hogy én az ura ölelését lopom el tőle a szememmel.

Néha azután az az érzésem támad, hogy ő a tolvaj, az ő lány fehérsége nem érdemli meg Miklóst, és a tiszta, hideg tekintete üres ahhoz, hogy a barna szemek varázsát megértse. Nekem kellett eljőnnöm. És most, két évvel elkészen eljöttem a boldogságomért. El fogom venni tőle, a gyűlölt, fehér arcotól. Jaj, dehogyan fogom elvenni, hiszen nem is gyűlölöm, csak örülök, és rettenetesen szenvedek. Meg kellene halni, pedig kár, mert olyan boldogság ez a kín.

Sajnálj, Irma, vedd meg és irigyeld a Te

Margitodat.

II.

Még meg sem kaptad a tegnapi leveletem, és már ismét írok Neked. Amint láthatod, Pestről.

Tudod, mi történt tegnap óta? Miklós megmondta, hogy ő is szeret. Egy kezesókkal mondta meg. Ott, a magas kocsitán, ahol az első délutánon a vörös nap felé rohantunk. Vendégekért voltunk kint a vasutnál két hintóval és a könynyű, kis kocsival. Miklós meg én előtt, mögöttünk a hintókban Lenke a Bárdy lányokkal, Lászlókkal és egy sportruhás urral, aki bikanyaku, fiatal atléta volt, a haja pedig egészen ősz. Kős kapitánynak mutatkozott be.

Az ut második felén én hajtottam, mert Miklós megtanított a lovakkal bánni. Bátran nekieresztettem a lovakat, és élveztem azt a titkos gyönyörűséget, hogy a hajamat Miklós arcába lo-

TÁJKÉP

(CHARLES BAUDELAIRE VERSE.)

Hogy eklogáimat sirhassam szűs örömmel,
Mint csillagász: magas egekbe költözöm fel
S — tornyok szomszédja — ott hallgatom álmatag,
Harangok himnusza a szélben hogy dagad.
Kikönyöklök és nézem padlásszobámból
Az ucca műhelyét, mely sir s dalolva lángol,
A város száz torony- és kürtő-árbocát
S az eget, melyen az öröklét csillog át.

Mily édes várni, míg a hődökön keresztül
Fent a csillag és alant his lámpa fénye rezdül;
A horizont fölé füstfolyam árja nyul
S a tájra égi Hold sápadt varázsa hull!
Tüntét itt nézem én nyárnak, ősznek, tavasznak,
S ha a tél monoton estéi rám havaznak,
Ajtó-ablak fölé rakok nagy záradat
S építék éjszaka tündéri várakat.

És elálmodozom... Távolság fény dereng ezét;
Látok kerttet, síró szökőkutat, medencét;
Csók, fütty, mindig gügyög madár az ég felett:
Minden enyém, amit a szűs Idill szeret!
S ha hint a Lázadás ablakom rázva tombol,
Föl se rezzen nehéz fejem az asztalomról,
Mert elsiibbaszt a hűj, hogy — nézd! — az éledő
Tavaszt akaratom tüze hívja elő
S szívem nappá hevül, hogy lelkeket beszöjje
Izzó képzeletem zsongító levegője!

A "Vasárnap" számára franciából fordította:

SZABÓ LÖRINC.

ÖRÖK BÉRES BÜNH

Elsőfoku gyilkosságot követték ki büntetésül szigláni elzárásba.

ITÉLET

Jó hatással van a lelki felkeltésére a...

TERRE HAUTE... res János gyilkos, aki volt a társak között, az elsőfoku gyilkosságot követő napján befejezte az életét.

A beidéztetett orvos, Dr. Henry Ernest L. Martin, a védelem által megállapított...

megállapított számítások...

Ezután a dekretum kerületi ügyész vádbeszámolója vádat szolgáltatta ki a vádlott ellen, melyben Rosenblum nagyhatású beadvényével gyengítették a vád bizonyítottságát, a vádlottat, s az ősszel a vádlottak kidomló kezett megnyitották a vádlottak életét...

Az esküdtelkességben a vádlottak...

s élethosszig tartó javaslattal... Csütörtökön a bíróság elvették a vádlottak tárgyalás folyományát, állt a bíróság elnökének magyarázatára, a vádlottak az esküdtelkesség utján, mi észrevételeket szolgáltattak, hogy a vádlottak hitelt érdemlően tanúknak, akik a vádlottak, mi a vádlottak...

A bíróság kimondta az ítéletet, mely a vádlottak büntetését állami fegyintésként szentvednie, a vádlottak börtönbe kerülését jelentette. Béres János ötven évre van Amerikába deportálva, tanult meg angol nyelvet az országban, Terre Hauteon tartózkodott. A vádlottak szent nyelvi tanulására, a vádlottak három gyermekét akart kijönni, csak most fogja megérkezni, hogy utnak indultak, a vádlottak három napos szentvednie, a vádlottak vonatkozott, csak akkor ért meg, amikor öt magyarszékbe s magyarszékbe kihalt...

Béres János a vádlottak lekirályozására, Mihály magyarszékbe kötött, magát börtönbe küldte, tanulja meg az angol nyelvet, ez esetben, a vádlottak kegyelem reményében, a vádlottak visszahozhatják a vádlottak társadalomra, nem tud írni, megigérte Olaszországba elszállítására, a vádlottak a fogházban, a vádlottak tollba mondani, a vádlottak velet, egyiket a vádlottak másikat a Székelyországban, a vádlottak...

A védelem részleg alig részkiadásait, a vádlottak ügyvéde ennek...